

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO

Białystok, dnia 30 grudnia 2025 r.

Poz. 5552

UCHWAŁA NR XIII.118.2025 RADY GMINY GIBY

z dnia 22 grudnia 2025 r.

w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Giby

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.) oraz art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 278) Rada Gminy Giby uchwala co następuje:

§ 1. Wyznacza się obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji Gminy Giby w granicach określonych w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Ustanawia się na rzecz Gminy Giby prawo pierwokupu wszystkich nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Giby.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego.

Przewodniczący Rady Gminy Giby
Cezary Jan Czarniewski

Uzasadnienie

UZASADNIENIE DO UCHWAŁY RADY GMINY GIBY W SPRAWIE WYZNACZENIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI W GMINIE GIBY

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 278 t.j.), w przypadku, gdy gmina zamierza realizować zadania własne związane z prowadzeniem procesu rewitalizacji, niezbędne jest wyznaczenie w drodze uchwały rady gminy obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji jest pierwszym etapem w procesie planowania procesu rewitalizacji. Gmina Giby zamierza przystąpić do opracowania gminnego programu rewitalizacji na podstawie ustawy o rewitalizacji. Zgodnie z treścią ustawy o rewitalizacji, podstawą do podjęcia uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji jest diagnoza potwierdzająca spełnienie przesłanek określonych w art. 9 i 10 ustawy. W związku z powyższym w celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji opracowano dokument pt. „Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Giby”, stanowiący załącznik nr 1 do uzasadnienia projektu uchwały Rady Gminy w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. W ramach diagnozy – zgodnie z wymogami ustawowymi – przeprowadzono w oparciu o obiektywne i weryfikowalne mierniki analizę negatywnych zjawisk na terenie gminy. Zjawiska te diagnozowano w podziale na pięć wskazanych w ustawie sfer – społeczną (kluczową) oraz gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną i techniczną. Na podstawie dostępnych danych łącznie, do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, wykorzystano 2 wskaźniki ilościowe, w tym 1 odnoszących się do sfery społecznej, 1 do sfery gospodarczej, 1 do sfery środowiskowej, 1 do sfery przestrzenno-funkcjonalnej oraz 1 do sfery technicznej. Pozwalało to z jednej strony na szeroką analizę uwarunkowań wewnątrzgminnych, z drugiej zaś wymagało zdefiniowania szczegółowych zasad wychwycenia poziomu koncentracji negatywnych zjawisk służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego. W związku z powyższym jako obszar zdegradowany gminy Giby wskazuje się tereny jednostek: Białogóry, Białorzeczka, Dziemianówka, Frącki, Głęboki Bród, Iwanówka, Karolin, Krasne, Kukle, Pogorzelec, Pomorze, Sarnetki, Studziany Las, Wierśnie i Zelwa. Wyznaczony **obszar zdegradowany**, na terenie gminy Giby **obejmuje 0,87% powierzchni gminy i zamieszkuje go 16,47% mieszkańców gminy**. Wyznaczony **obszar rewitalizacji łącznie obejmuje 0,87% powierzchni gminy (0,45 km²) i jest zamieszkały przez 16,47% mieszkańców gminy (432 osób)** co jest zgodne z art. 10 ust. 2 ustawy o rewitalizacji. Granice obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji zostały zaprezentowane na mapie o skali 1:5000, o treści mapy zasadniczej, stanowiącej załącznik graficznym do uchwały. Dla obszaru rewitalizacji – zgodnie z art. 11 ust. 5 pkt 1 ustawy o rewitalizacji - ustanawia się na rzecz gminy Giby prawo pierwokupu wszystkich nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji. Prawo to pozwala na racjonalne gospodarowanie przestrzenią i daje gminie możliwość wykupienia nieruchomości szczególnie dla gminy cennych, wartych objęcia ochroną czy ujednoczenia stanów własnościowych w nieruchomościach z udziałem własności gminy. Uprawnienia dotyczące prawa pierwokupu mają charakter czasowy i obowiązywać będą przez okres dwóch lat od wejścia w życie uchwały o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszarów rewitalizacji. Prawo pierwokupu może zostać przedłużone wyłącznie, jeżeli na terenie gminy zostanie ustanowiona Specjalna Strefa Rewitalizacji, co wymaga osobnej decyzji podejmowanej przez radę gminy w drodze osobnej uchwały. Przyjęcie niniejszej uchwały pozwoli na kontynuację prac nad gminnym programem rewitalizacji oraz w dalszej kolejności realizację kompleksowych działań rewitalizacyjnych na obszarze gminy. Po uchwaleniu gminnego programu rewitalizacji możliwe będzie skorzystanie z nowych rozwiązań prawnych przewidzianych w ustawie o rewitalizacji, w postaci Miejscowego Planu Rewitalizacji i Specjalnej Strefy Rewitalizacji. Dają one samorządom lokalnym realne narzędzia finansowe, organizacyjne i prawne służące uporządkowaniu i odnowie zaniedbanych przestrzeni gminnych. Gminny Program Rewitalizacji umożliwi też pozyskanie środków zewnętrznych m.in. w ramach Funduszy Europejskich dla Podlaskiego 2021-2027. Obszar rewitalizacji będzie więc terenem silnej koncentracji działań rewitalizacyjnych, prowadzonych z wykorzystaniem dodatkowych funduszy, ale też możliwych do wykorzystania, wymienionych wyżej rozwiązań i narzędzi. Załącznik nr 1 do Uzasadnienia: Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Giby.

DIAGNOZA SŁUŻĄCA WYZNACZENIU OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI W GMINIE GIBY

GMINA GIBY
POWIAT SEJNEŃSKI
WOJEWÓDZTWO PODLASKIE

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	3
1.1. CEL DIAGNOZY	3
1.2. STRUKTURA DIAGNOZY	4
1.3. PRZYJĘTA METODYKA DIAGNOZY	4
2. CHARAKTERYSTYKA GMINY GIBY	7
2.1. POŁOŻENIE I PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY	7
2.2. SFERA SPOŁECZNA.....	10
2.3. SFERA GOSPODARCZA.....	14
2.4. SFERA TECHNICZNO-ŚRODOWISKOWA	15
2.5. SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	17
3. KONCENTRACJA NEGATYWNYCH ZJAWISK SPOŁECZNYCH	19
4. WSPÓŁWYSTĘPOWANIE INNYCH NEGATYWNYCH ZJAWISK	45
4.1. SFERA GOSPODARCZA.....	45
4.2. SFERA PRZESTRZENNO – FUNKCJONALNA.....	47
4.3. SFERA TECHNICZNO-ŚRODOWISKOWA	55
5. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI NA TERENIE GMINY GIBY	63
6. SPIS TABEL, WYKRESÓW I RYSUNKÓW	71

1. WSTĘP

1.1. CEL DIAGNOZY

Podstawę prawną opracowania przedmiotowej Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Gminie Giby stanowi art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 278).

Zgodnie z treścią ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, zwanej dalej ustawą, obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz negatywnych zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany. Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją wskazanych powyżej negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym obszary nieposiadające ze sobą granic wspólnych. W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizowanego opracowuje się diagnozę, w której wykorzystuje się obiektywne, weryfikowalne mierniki i metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań.

Dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji sporządza się Gminny Program Rewitalizacji, który przyjmowany jest w drodze uchwały rady gminy.

Zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji, wyznaczenie granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji nastąpiło w oparciu o dwie przesłanki. Pierwszą z nich było stwierdzenie, że na wybranym obszarze uznanym wcześniej jako zdegradowany istnieje szczególna koncentracja negatywnych zjawisk. Drugą z przesłanek było uznanie, że wybrany obszar ma istotne znaczenie dla rozwoju gminy. Takie uzasadnienie obejmuje przedstawienie możliwych do wykorzystania w procesie rewitalizacji lokalnych potencjałów, a także nawiązanie do gminnych dokumentów strategicznych.

Celem niniejszej diagnozy jest więc przeanalizowanie rozkładu przestrzennego wskazanych w ustawie negatywnych zjawisk na terenie całej gminy i zidentyfikowanie obszaru zdegradowanego (obszaru koncentracji tych zjawisk), a w jego ramach – ewentualnych

obszarów szczególnej koncentracji zjawisk kryzysowych, gdzie powinien być wyznaczony obszar rewitalizacji.

1.2. STRUKTURA DIAGNOZY

Ustawa w art. 9 wskazuje minimalny zakres danych, który należy niezbędnie objąć diagnozą, a przez to sugeruje minimalną strukturę diagnozy, którą zastosowano w przedmiotowym dokumencie. Struktura diagnozy wynikająca z treści art. 9 ust 1 ustawy przedstawia się następująco:

- 1) Diagnoza koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w tym w szczególności:
  - a. bezrobocia,
  - b. ubóstwa,
  - c. przestępczości,
  - d. wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1411),
  - e. niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także
  - f. niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym.
- 2) Diagnoza współwystępowania przestrzennego pozostałych negatywnych zjawisk:
  - a. gospodarczych lub
  - b. środowiskowych lub
  - c. przestrzenno-funkcjonalnych lub
  - d. technicznych.

Diagnoza ma zatem dwie główne części merytoryczne: część poświęconą koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz część poświęconą diagnozie ewentualnego nakładania się na nie pozostałych negatywnych zjawisk.

1.3. PRZYJĘTA METODYKA DIAGNOZY

Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji nie wskazuje konkretnej metody diagnostycznej, wobec tego metody takie należało przyjąć na podstawie przesłanek ogólnych, kierując się kryterium zobiektywizowania wyników. W szczególności należało rozstrzygnąć kwestię delimitacji obszaru do analizy oraz warunków granicznych dla wytyczenia obszaru.

W przedmiotowym opracowaniu przyjęto metodę porównującą jako pola odniesienia jednostki urbanistyczne, czyli poszczególne miejscowości wchodzące w skład Gminy Giby. W przypadku poszczególnych porównywalnych zjawisk odniesiono dane dla danej miejscowości do średniej wielkości cechy dla całego obszaru Gminy Giby.

Rozpoczynając proces analityczny w oparciu o przekrojowe dane zebrane do diagnozy wyznaczono wskaźniki obrazujące sytuację w poszczególnych obszarach badawczych. W dalszej kolejności zebrane dane zostały poddane analizie, co umożliwiło przypisanie zjawisk kryzysowych do wyłonionych stref i delimitację obszarów problemowych na terenie Gminy Giby. Za wartości referencyjne wskaźników przyjęto ich średnie wartości dla Gminy Giby. O zjawiskach negatywnych świadczą negatywne odchylenia od tych wartości zależne od rodzaju wskaźnika. Jednocześnie należy zaznaczyć, że w analizie uwzględniono dwa rodzaje wskaźników:

- wskaźniki (stymulanty rewitalizacji), dla których odchylenie w górę od wartości referencyjnej wskazuje na sytuację kryzysową i większą potrzebę działań rewitalizacyjnych,
- wskaźniki (destymulanty rewitalizacji), dla których odchylenie w dół od wartości referencyjnej wskazuje na sytuację kryzysową i potrzebę interwencji.

Zebrane dane zostały wykorzystane do przeprowadzenia analizy wskaźnikowej w oparciu o zestaw wskaźników odnoszących się do każdej ze sfer (społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, techniczno-środowiskowej).

Tabela 1. Zestawienie wskaźników

SFERA SPOŁECZNA
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców
Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu bezrobocia na 100 mieszkańców
Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców
Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców
Frekwencja wyborcza w wyborach lokalnych w 2024 r.
Frekwencja w wyborach prezydenckich w 2020 r.
Frekwencja w wyborach parlamentarnych w 2023 r.
Stosunek liczby mieszkańców w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców
Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców
Liczba wykroczeń na 1000 mieszkańców
SFERA GOSPODARCZA

Liczba zarejestrowanych podmiotów na 1000 mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne

Analizie poddano dane mierzalne, obiektywne i weryfikowalne, pozyskane z instytucji działających na terenie Gminy Giby, a także informacje prezentowane przez GUS, zgodnie ze stanem na koniec 2023 r. W momencie tworzenia dokumentu dane dotyczące 2024 r. były jeszcze niedostępne. Wybrany zestaw wskaźników posłużył do zbadania natężenia zjawisk kryzysowych występujących na danym terenie i wyłonienia obszaru najbardziej predestynowanego do objęcia działaniami rewitalizacyjnymi.

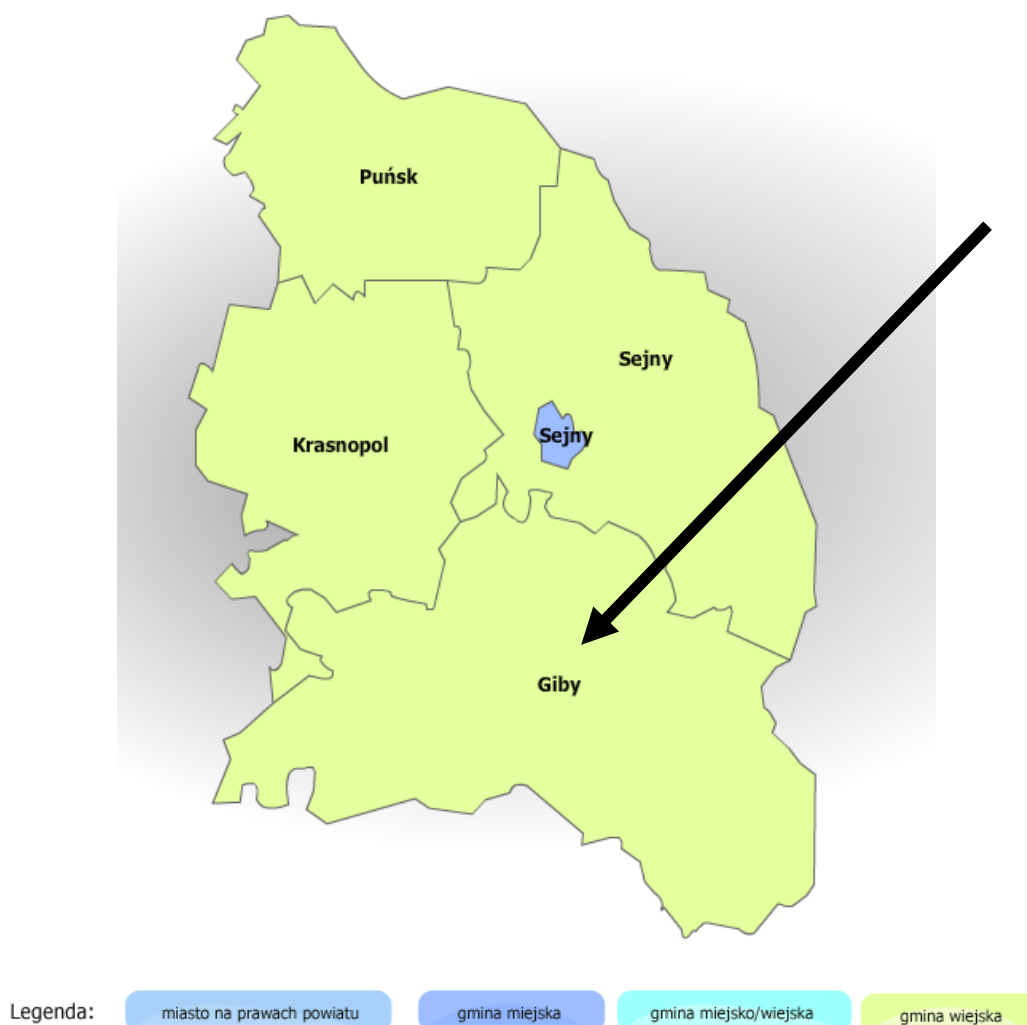
W dalszej części opracowania zaprezentowano wyniki przeprowadzonej analizy wskaźnikowej w ujęciu społecznym, gospodarczym, funkcjonalno-przestrzennym i techniczno-środowiskowym.

2. CHARAKTERYSTYKA GMINY GIBY

2.1. POŁOŻENIE I PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY

Gmina Giby leży w północno-wschodniej części województwa podlaskiego oraz w południowej części powiatu sejneńskiego. Siedzibą gminy jest miejscowość Giby. Gmina Giby graniczy od północy z Gminą Sejny (powiat sejneński), od wschodu – z Białorusią i Litwą, od południa - z Gminą Płaska (powiat augustowski), od zachodu - z Gminą Krasnopol (powiat sejneński) i Gminą Nowinka (powiat augustowski). Granice administracyjne gminy wynoszą 136 km.

Rysunek 1. Położenie Gminy Giby na tle powiatu sejneńskiego

Źródło: <https://administracja.mac.gov.pl>

W tabeli poniżej przedstawiono liczbę mieszkańców i liczbę gospodarstw w poszczególnych miejscowościach położonych na terenie gminy.

Tabela 2. Liczba mieszkańców i gospodarstw w poszczególnych miejscowościach

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców	Liczba gospodarstw
1	Aleksiejówka	26	7
2	Białogóry	93	23
3	Białorzeczka	35	10
4	Białowierśnie	79	23
5	Budwieć	55	21
6	Daniłowce	86	23
7	Dworzysko	30	9
8	Dziemianówka	86	33
9	Frącki	136	45
10	Gibasówka	22	8
11	Giby	559	169
12	Głębokki Bród	113	34
13	Gulbin	16	7
14	Iwanówka	45	16
15	Karolin	118	24
16	Konstantynówka	25	7
17	Krasne	17	6
18	Kukle	65	23
19	Lipowo	6	2
20	Okólek	72	20
21	Pogorzelec	208	64
22	Pomorze	85	25
23	Posejele	101	29
24	Sarnetki	117	31
25	Stanowisko	24	12
26	Studziany Las	76	17
27	Tartaczysko	32	18
28	Wierśnie	48	14
29	Wysoki Most	13	7
30	Zelwa	175	61

Źródło: Raport o stanie Gminy Giby za 2023 r.

Gmina Giby zajmuje powierzchnię 5170,29 ha (ha fiz.). W poniższej tabeli zaprezentowano powierzchnię poszczególnych miejscowości.

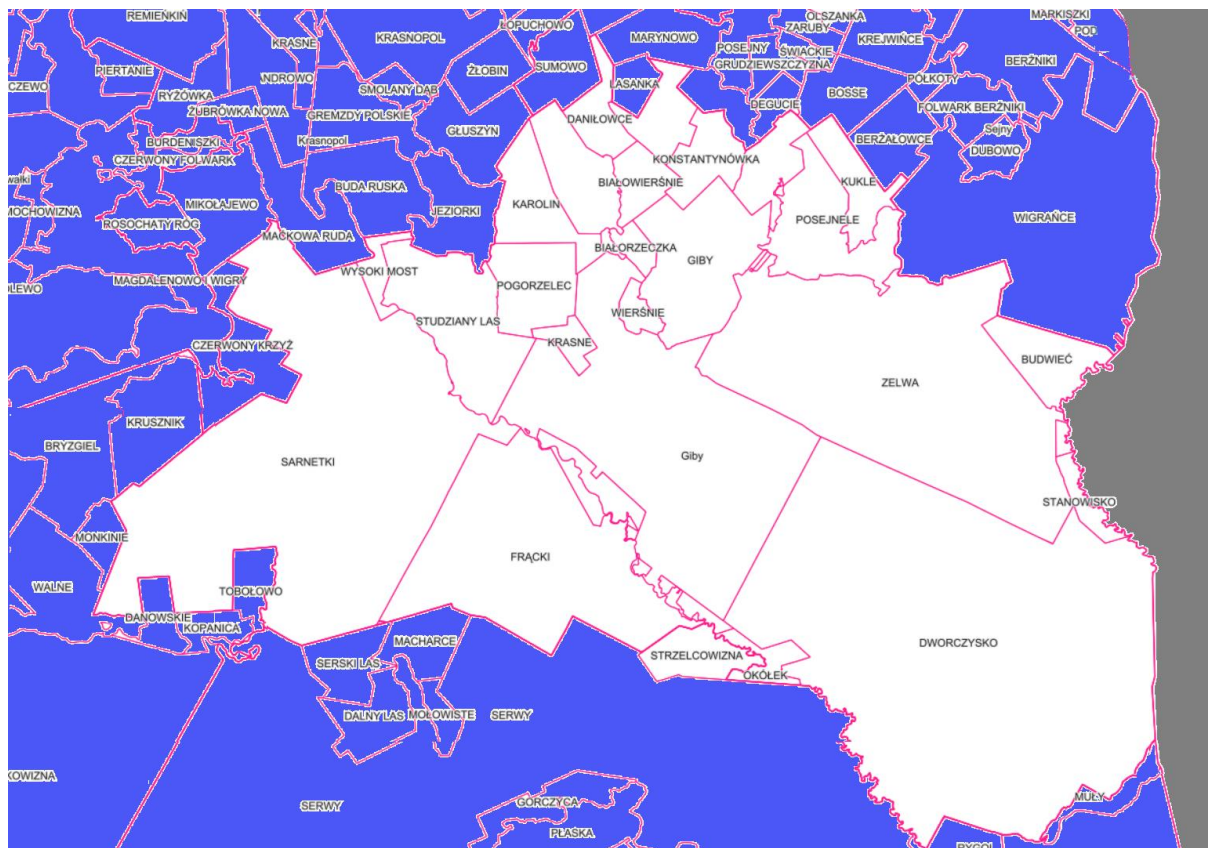
Tabela 3. Powierzchnia poszczególnych miejscowości

Miejscowość	Powierzchnia (ha fiz.)
Aleksiejówka	38,4053

Miejscowość	Powierzchnia (ha fiz.)
Białogóry	285,4316
Białorzeczka	92,3616
Białowierśnie	197,2567
Budwieć	143,9927
Daniłowce	209,0061
Dworczysko	117,8316
Dziemianówka	39,2039
Frącki	159,1862
Gibasówka	0,8663
Giby, Giby II	726,3009
Głęboki Bród	96,7018
Gulbin	9,5488
Iwanówka	285,8041
Karolin	384,6234
Konstantynówka	136,669
Krasne	102,2712
Kukle	230,2847
Lipowo	-
Okółek	82,6326
Pogorzelec	424,3597
Pomorze	234,903
Posejnele	295,9202
Sarnetki	163,6055
Stanowisko	70,947
Studziany Las	107,8491
Tartaczysko	57,7497
Wierśnie	88,8568
Wysoki Most	65,8318
Zelwa	321,888

Źródło: dane Gminy Giby

Rysunek 2. Podział administracyjny Gminy Giby

Źródło: https://mapy.geoportal.gov.pl/imap/lmgp_2.html

2.2. SFERA SPOŁECZNA

Demografia

Istotnym czynnikiem wpływającym na rozwój Gminy Giby jest sytuacja demograficzna oraz perspektywy jej zmian. Na terenie gminy zauważalna jest tendencja związana ze zmniejszaniem się liczby ludności, co zostało zaprezentowane szczegółowo w tabeli 4.

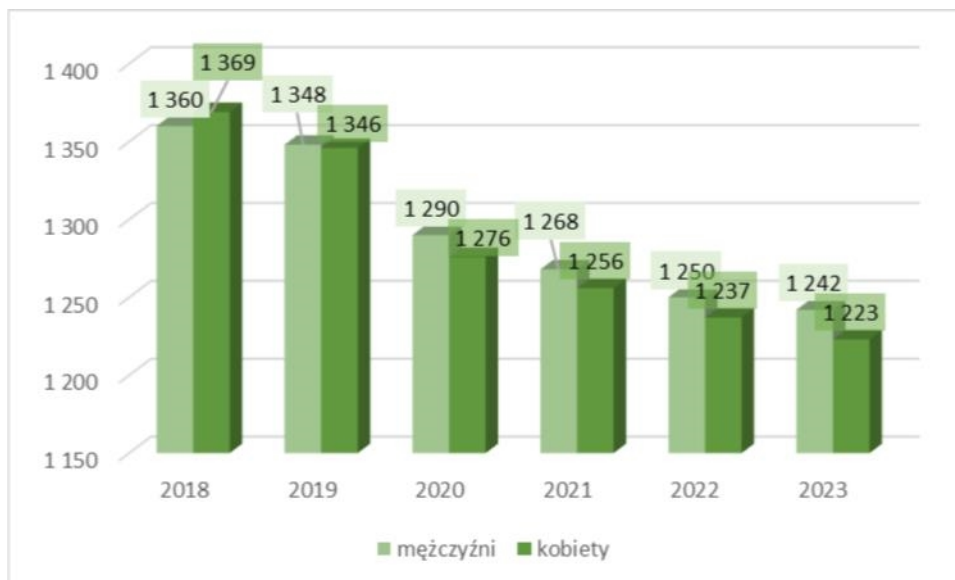
Tabela 4. Liczba ludności na terenie Gminy Giby w latach 2018 – 2023

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba ludności							
ogółem	osoba	2 729	2 694	2 566	2 524	2 487	2 465
mężczyźni	osoba	1 360	1 348	1 290	1 268	1 250	1 242
kobiety	osoba	1 369	1 346	1 276	1 256	1 237	1 223

Źródło: Dane GUS

Analizując liczbę ludności z uwzględnieniem płci należy zauważyć, że od 2019 r. przeważali mężczyźni nad kobietami. W 2018 r. było więcej kobiet niż mężczyzn.

Wykres 1. Liczba ludności na terenie Gminy Giby z uwzględnieniem płci

Źródło: Dane GUS

W Gminie Giby współczynnik feminizacji (w 2023 r.) wynosi 98. Oznacza to, że na 100 mężczyzn przypada średnio 98 kobiet. Ludność w wieku produkcyjnym stanowi 58,5% i jest grupą dominującą. Udział ludność w wieku poprodukcyjnym wynosi 27,0%, a w wieku przedprodukcyjnym – 14,5%. Udział procentowy mieszkańców gminy w wieku produkcyjnym w latach 2018 – 2020 spadał, w 2021 r. wzrósł, w 2022 r. ponownie spadł, by w 2023 r. ponownie wzrosnąć. Ostatecznie w 2023 r. udział osób w wieku produkcyjnym wśród mieszkańców gminy był mniejszy niż w 2018 r. o 3,8%.

Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w latach 2018 – 2023 systematycznie rósł (w 2023 r. udział osób z tej grupy był większy o 4,1% niż w 2018 r.). Świadczy to o procesie starzenia się gminy i wzrastania obciążenia ekonomicznego i demograficznego. Jeżeli ten trend się nie zmieni, to w przyszłości będzie wzrastał współczynnik obciążenia demograficznego tj. liczba osób w wieku nieprodukcyjnym (przed- i poprodukcyjnym) przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym.

Wskaźnik obciążenia demograficznego ukazujący ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym rósł od 2018 r. do 2020 r., w 2021 r. spadł, by w 2022 r. ponownie wzrosnąć, a w 2023 r. ponownie spaść. Porównując rok 2023 z rokiem 2018 widać, że wskaźnik ten wzrósł o 10,5%. Wzrost odzwierciedla zmiany, jakie obserwujemy w danej jednostce terytorialnej oraz jakie będą nasilać się w przyszłości. Wzrost liczby osób starszych przypadających na osoby pracujące i dzieci wynika z ogólnego postępującego procesu starzenia się społeczeństwa, ale w przypadku Gminy Giby dodatkowymi czynnikami pogłębiającymi ten proces jest niekorzystny bilans migracji (dodatnie saldo migracji ogółem wystąpiło jedynie w 2020 r. i 2023 r.).

W kwestii migracji zauważalna jest ogólnopolska tendencja do przemieszczania się ludności z obszarów miejskich na mniej zurbanizowane obszary przyległe, jednak nie powoduje to znaczącego przyrostu mieszkańców Gminy Giby.

Organizacje pozarządowe

Na terenie Gminy Giby działają różne organizacje pozarządowych, ich zestawienie zawarto w tabeli 5.

Tabela 5. Organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy Giby

Lp.	Nazwa organizacji	Adres	Numer KRS
1.	Bractwo Bartne	Frącki 8A	0000568323
2.	Fundacja Buduk	Głębokki Bród 27	0001031098
3.	Fundacja Equilibrio	Studziany Las 11	0000642707
4.	Fundacja Klucz	Posejnele 24	0001004190
5.	Fundacja Rozwoju Gminy Giby	Zelwa 77A	0000575632
6.	Ochotnicza Straż Pożarna Kukle	Kukle 29	0001085587
7.	Ochotnicza Straż Pożarna w Gibach	Dziemianówka 10A	0000219216
8.	Ochotnicza Straż Pożarna w Głębokim Brodzie	Głębokki Bród 11	0000747892
9.	Ochotnicza Straż Pożarna w Pogorzelcu	Pogorzelec	0000235190
10.	Ochotnicza Straż Pożarna w Sarnetkach	Sarnetki	0000226932
11.	Ochotnicza Straż Pożarna w Zelwie	Zelwa 21	0000999531
12.	Stowarzyszenie Jezioro Gieret	Giby 43	0000790872
13.	Stowarzyszenie Lokalna Edukacja Społeczna	Giby 129 A	0000560413
14.	Stowarzyszenie Miłośników Gminy Giby "TRATWA"	Giby 75	0000497466
15.	Stowarzyszenie Miłośników Łódek Okrągłych, Sportów i Turystyki Wodnej "ALTERNATIV SAILING" w Kuklach	Kukle, Ośrodek Wypoczynkowy "KUKLE" N. Jeziorem Pomorze	0000248054

Źródło: KRS

Bezrobocie

Na terenie Gminy Giby liczba bezrobotnych od 2018 r. do 2020 r. wzrastała, od 2021 r. do 2022 r. spadała, by w 2023 r. ponownie wzrosnąć.

Biorąc pod uwagę płeć w 2019 r. oraz w 2023 r. większe bezrobocie występowało wśród kobiet. W pozostałych latach to wśród mężczyzn poziom bezrobocia był większy.

Analizując dane dotyczące bezrobocia na terenie gminy nie można zapomnieć, że badania statystyczne prowadzone przez GUS nie pokazują pełnego obrazu rynku pracy, nie rejestrując przede wszystkim problemu ukrytego bezrobocia w rolnictwie. Nie można także pomijać faktu, że w przeciągu ostatnich lat zmieniały się przepisy dotyczące sposobu

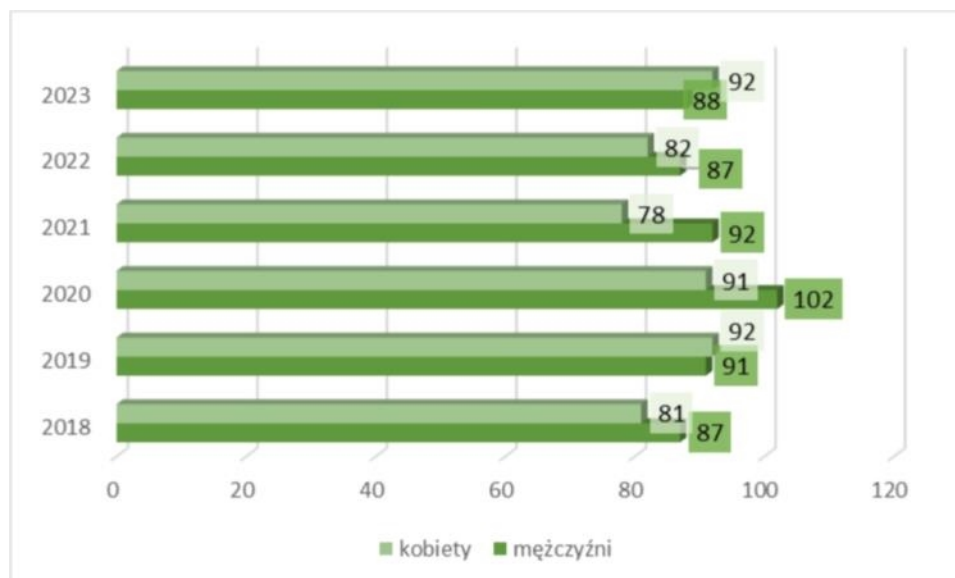
określania statusu osoby bezrobotnej, które eliminowały z tej statystyki niejednokrotnie całe grupy społeczne. Dodatkowym czynnikiem wpływającym na statystyki rynku pracy jest ujemne saldo migracji. Saldo migracji wewnętrznych we większości analizowanych lat było ujemne (wyjątek stanowił rok 2020 i rok 2023). Saldo migracji zagranicznych osiągnęło niewielkie wielkości (w 2020 r. wyniosło ono 1, a w 2022 r. wyniosło -1). Zgodnie z powyższym można przewidywać, że w dalszym ciągu sytuacja będzie niejednorodna i stopa bezrobocia będzie się zmieniać tak jak w analizowanych latach.

Tabela 6. Liczba osób bezrobotnych na terenie Gminy Giby w latach 2018 – 2023

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Bezrobotni zarejestrowani wg płci							
ogółem	osoba	168	183	193	170	169	180
mężczyźni	osoba	87	91	102	92	87	88
kobiety	osoba	81	92	91	78	82	92
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci							
ogółem	%	9,9	11	12,8	11,4	11,6	12,5
mężczyźni	%	9,3	9,9	12	11	10,5	10,8
kobiety	%	10,7	12,5	13,9	12	13,1	14,6

Źródło: Dane GUS

Wykres 2. Liczba osób bezrobotnych na terenie Gminy Giby w latach 2018 – 2023

Źródło: Dane GUS

Struktura bezrobotnych wykazuje, że najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowią osoby długotrwale bezrobotne. Taka sytuacja sprzyja powstawaniu ujemnych skutków społecznych i ekonomicznych. Sporą grupę bezrobotnych stanowią osoby do 30 roku życia (30,56% osób bezrobotnych).

Ochrona zdrowia

W zakresie podstawowej opieki medycznej na terenie Gminy Giby w 2023 r. funkcjonował jeden podmiot leczniczy. Działał tu także 1 punkt apteczny. W 2023 r. swoje usługi na terenie gminy świadczył Mammobus.

W zakresie opieki szpitalnej oraz specjalistycznej mieszkańcy korzystają z usług placówek zlokalizowanych m.in. na terenie miasta Sejny.

Edukacja

Na terenie Gminy Giby działa placówka edukacyjna, jest nią Szkoła Podstawowa im. Ofiar Obławy Augustowskiej w Gibach.

Instytucje kultury

Na terenie Gminy Giby funkcjonują następujące placówki kulturalne:

- Gminna Biblioteka Publiczna w Gibach wraz z filią w Pogorzelcu,
- Gminny Ośrodek Kultury w Gibach wraz z filią w Pogorzelcu.

Ważną rolę w integracji mieszkańców i zapewnianiu zagospodarowania czasu wolnego pełnią także remizy OSP.

2.3. SFERA GOSPODARCZA

Na terenie Gminy Giby – zgodnie z danymi GUS – działało w 2023 r. 210 podmiotów gospodarczych. W analizowanym okresie liczba przedsiębiorców działających na terenie gminy wzrosła o 28,05%. Największa liczba jednostek działała w sektorze prywatnym – 93,81% ogółu podmiotów gospodarczych.

Grupę dominującą stanowią podmioty o liczbie pracujących do 9 osób – 205 firm w 2023 r. Należy podkreślić, że w gminie funkcjonowało 5 podmiotów o liczbie pracujących 10-49, nie występowały podmioty o liczbie pracujących 50 i więcej, co świadczy o charakterze przedsiębiorczości na terenie Gminy Giby. Ma ona charakter indywidualnej działalności, prowadzonej przez osoby fizyczne z ograniczoną liczbą pracujących.

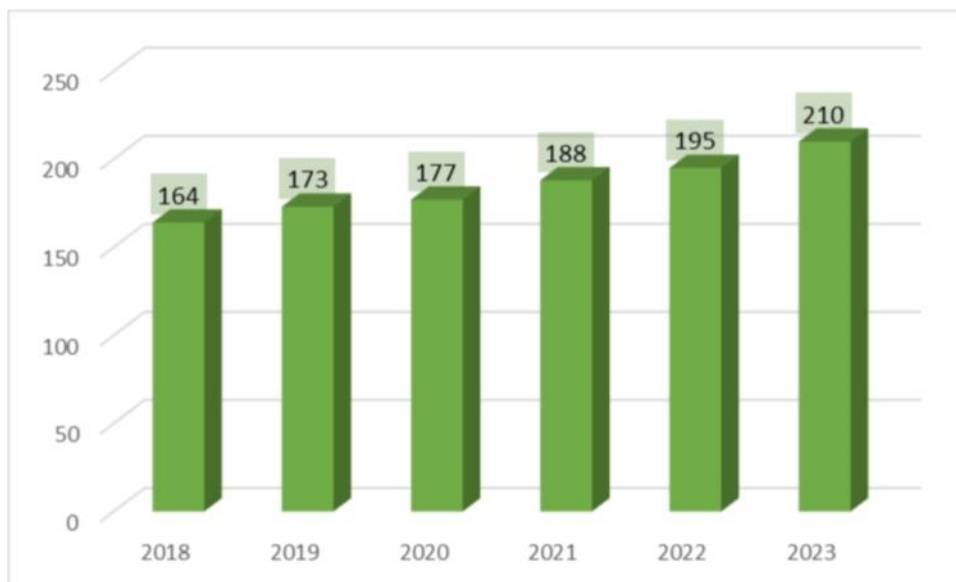
Tabela 7. Podmioty gospodarcze działające na terenie Gminy Giby w latach 2018 – 2023

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023
podmioty gospodarki narodowej ogółem	164	173	177	188	195	210
Sektor publiczny						
ogółem	9	9	8	8	8	9
państwowe i samorządowe	4	4	3	3	3	3

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023
jednostki prawa budżetowego						
Sektor prywatny						
ogółem	153	161	166	176	183	197
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	129	134	140	150	156	165
spółki handlowe	3	3	3	3	3	3
fundacje	3	3	3	3	4	5
stowarzyszenia i organizacje społeczne	9	11	10	10	11	13

Źródło: Dane GUS

Wykres 3. Liczba podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Giby w latach 2018 – 2023

Źródło: Dane GUS

Wśród zarejestrowanych podmiotów dominowały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w liczbie 165, co stanowiło 78,57% ogółu podmiotów. Na koniec 2023 roku w gminie zarejestrowane były 3 spółki handlowe.

2.4. SFERA TECHNICZNO-ŚRODOWISKOWA

Zgodnie z danymi GUS stopień zwodociągowania Gminy Giby w 2023 r. wynosił 55,7%. Łączna długość sieci wodociągowej wynosiła 68,3 km, zaś liczba przyłączy wodociągowych to 662 szt.

Źródłami zaopatrzenia w wodę mieszkańców gminy są 2 ujęcia wody (otwór Nr 1A i otwór Nr 2A) zlokalizowane w miejscowości Giby, z których woda rozprowadzana jest wodociągiem gminnym. Studnie wiercone są własnością Gminy Giby. Ujęcie wody podziemnej

w miejscowości Giby znajduje się w obrębie Regionu Wodnego Środkowej Wisły – zlewnia rzeki Marychy.

Tabela 8. Stan zaopatrzenia w wodę na terenie Gminy Giby

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2018	2019	2020	2021	2022	2023
długość eksploatowanej sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej)	km	-	-	68,3	68,3	68,3	68,3
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	68,3	68,3	68,3	68,3	-	-
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	640	641	641	644	649	662
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	140	135,1	135,5	112,3	100,7	128
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	51,2	49,8	52,9	44,1	40,3	51,9
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	1910	1887	1797	1770	1748	1742

Źródło: Dane GUS

Na terenie gminy nie ma sieci kanalizacji sanitarnej, mieszkańcy korzystają ze zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków.

Zgodnie z danymi GUS w 2023 r. na terenie gminy funkcjonowały 892 zbiorniki bezodpływowe oraz 364 oczyszczalni przydomowych (brak stacji zlewnej).

Tabela 9. Liczba zbiorników bezodpływowych oraz oczyszczalni przydomowych na terenie Gminy Giby

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Gromadzenie i wywóz nieczystości							
zbiorniki bezodpływowe - stan w dniu 31 grudnia	szt.	1 229	1 222	1 189	1 197	1 234	892
oczyszczalnie przydomowe - stan w dniu 31 grudnia	szt.	240	247	247	247	247	364

Źródło: Dane GUS

Na sieć drogową Gminy Giby składają się:

- droga krajowa nr 16;
- drogi powiatowe;
- drogi gminne.

W 2023 r. długość wszystkich dróg w gminie wynosiła 245,68 km. Drogi asfaltowe miały długość 22,56 km. Długość dróg wewnętrznych wynosiła 87,93 km.

Część dróg stanowiących sieć drogową Gminy Giby nie odpowiada wymaganiom określonym w przepisach prawa dla dróg publicznych, charakteryzuje się niewystarczającymi parametrami technicznymi w stosunku do określonych w nich wymogów. Część dróg posiada nawierzchnię żwirową, co powoduje, że możliwość poruszania się tymi szlakami komunikacyjnymi jest bardziej uzależniona od warunków atmosferycznych niż ma to miejsce w przypadku dróg asfaltowych.

W związku z tym niezbędne jest podjęcie działań mających na celu poprawę standardu technicznego dróg publicznych, zapewniającą poprawę jakości dróg i bezpieczeństwa ruchu drogowego. W tym celu niezbędne jest dokonanie budowy, przebudowy rozbudowy i modernizacji istniejących dróg publicznych stanowiących sieć komunikacyjną gminy.

2.5. SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

Na terenie Gminy Giby występują liczne obiekty zabytkowe podlegające ochronie i wpisane do centralnego rejestru zabytków (rejestr A), do rejestru zabytków archeologicznych (rejestr C) oraz wojewódzkiej ewidencji zabytków.

W Wykazie zabytków nieruchomych województwa podlaskiego (stan na 20 listopada 2024 r.) znajdują się następujące zabytki z terenu Gminy Giby:

- miejscowość: Frącki
- cmentarz wojenny z I wojny światowej, nr rej.: 421 z 31.01.1985,
- miejscowość: Giby
- molenna staroobrzędowców, ob. kościół par. rzym.-kat. p.w. św. Anny, drewn., 1912, 1982, nr rej.: 59 z 3.03.1980,
- dom nr 26, drewn., 1928, nr rej.: A-64 z 3.03.1980,
- miejscowość: Karolin
- cerkiew, ob. kościół par. rzym.-kat. p.w. św. Rodziny, poł. XIX, nr rej.: 654 z 10.03.1988,
- miejscowość: Pogorzelec
- dom nr 42, drewn., 2 poł. XIX, nr rej.: 28 z 13.04.1979,
- teren przyległy do dawnej molenny staroobrzędowców, nr rej. 59 z 3.03.1980.

Tabela 10. Wykaz obiektów zabytkowych zlokalizowanych na terenie Gminy Giby

miejsowość	adres	zabytek	wpisany do rejestru	nr rej	l dz
Białogóry	-	cmentarz staroobrzędowców	-	-	-
Daniłowce	-	budynek szkoły	-	-	-
Daniłowce	Daniłowce nr 6	budynek mieszkalny-chałupa z częścią gospodarczą nr 6	-	-	-
Fraćki	-	cmentarz wojenny z I wojny św.	x	421 z dn. 31.01.1985	KL.WKZ 534/421/d/83
Pogorzelec	-	dawna mollena staroobrzędowców, ob. kościół parafialny rzymskokatolicki	x	59 z dn. 03.03. 1980 r.	KL.WKZ 534/59/d/80
Giby	-	cmentarz wojenny z okresu II wojny światowej	-	-	-
Giby	-	mogiła żołnierska	-	-	-
Giby	Giby nr 26	dom nr 26	x	64 z dn. 03.03. 1980 r.	KL.WKZ 534/64/d/80
Iwanówka	-	cmentarz staroobrzędowców	-	-	-
Karolin	-	cerkiew, ob kościół par. rzymskokatolickiej p.w. św. Rodziny	x	654 z dn. 10. 03. 1989 r.	KL.WKZ 534/654/d/89
Karolin	-	cmentarz parafialny prawosławny	-	-	-
Karolin	-	cmentarz parafialny rzymskokatolicki	-	-	-
Kukle	-	kapliczka	-	-	-
Pogorzelec	Pogorzelec nr 41	chałupa nr 41	x	28 z dn. 13.04.1979 r	KL.WKZ 534/28/d/79
Pogorzelec	Pogorzelec nr 41	budynek gospodarczy -chlew nr 41	-	-	-
Posejnele	Posejnele nr 19	budynek mieszkalny Nr 19	-	-	-
Posejnele	Posejnele nr 24	budynek gospodarczy - spichrz w zagrodzie nr 24	-	-	-
Sarnetki	Sarnetki nr 29	budynek mieszkalny-chałupa nr 29	-	-	-
Zelwa		budynek szkoły	-	-	-

Źródło: <http://wosoz.pbip.pl>, stan na dzień 28 listopada 2024 r.

Również w Wykazie zabytków archeologicznych województwa podlaskiego (Rejestr C, stan na 14 listopada 2024 r.) znajduje się zabytek położony na terenie Gminy Giby. Jest nim:

- miejscowość: Posejnele, st. 1, grodzisko, dec. nr 670-1/11/69 z dn. 12.11.1969 r., nr rej. 91 (biał.), dec. nr Kl.WKZ 534/92/d/80 z dn. 14.11.1980 r., nr rej. 92 (suw.).

3. KONCENTRACJA NEGATYWNYCH ZJAWISK SPOŁECZNYCH

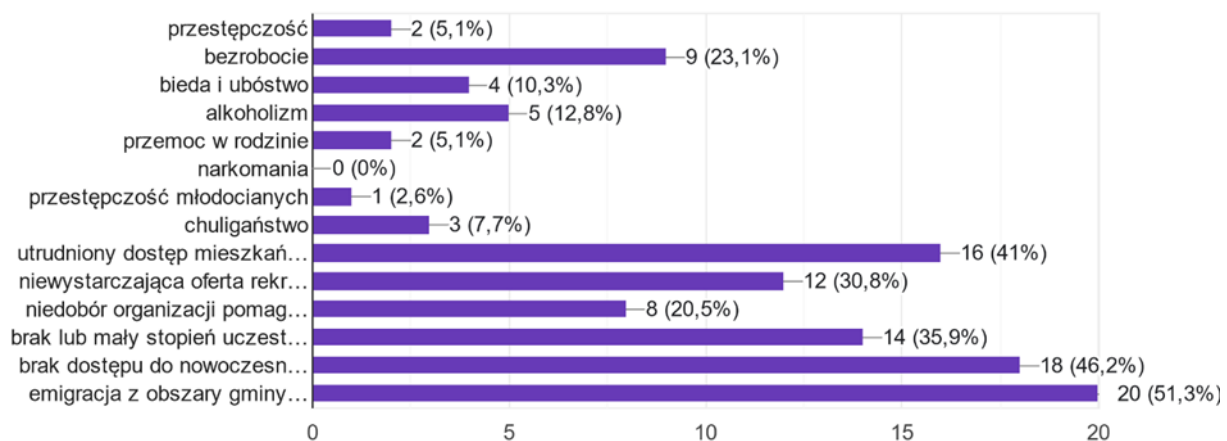
Sfera społeczna jest najważniejszym elementem procesu diagnostycznego na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, ponieważ celem planowanych działań jest poprawa warunków i jakości życia społeczności lokalnej. Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, o stanie kryzysowym na danym obszarze gminy świadczy „koncentracja negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (t.j. Dz. U. z 2024, poz. 1411), niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym”.

W związku z tym, wykonana została porównawcza analiza ilościowa danych statystycznych w zakresie, w jakim było to możliwe na podstawie tych danych. Ponadto wykorzystano informacje pozyskane w ramach przeprowadzonego badania ankietowego.

W ramach badania ankietowego respondenci wskazali, że podjęcia działań rewitalizacyjnych wymaga miejscowość Zelwa (28,2% wskazań). Wśród pozostałych miejscowości wskazano na miejscowość Giby (23,1%) oraz Dworczyśko (17,9% wskazań).

Ankietowani określili także podstawowe problemy społeczne we wskazanych miejscowościach, do których zaliczono: emigrację z terenu gminy młodych i dobrze wykształconych osób (51,3% wskazań), brak dostępu do nowoczesnych technologii (komputer, Internet, instalacje energetyki odnawialnej) (46,2%), utrudniony dostęp mieszkańców do dobrych szkół (41%) oraz niewystarczająca oferta rekreacyjna dla dzieci i młodzieży (30,8%).

Wykres 4. Problemy społeczne w miejscowościach wskazanych do rewitalizacji

Ankietowani mogli zaznaczyć:

- przestępczość,
- bezrobocie,
- bieda i ubóstwo,
- alkoholizm,
- przemoc w rodzinie,
- narkomania,
- przestępczość młodocianych,
- chuligaństwo,
- utrudniony dostęp mieszkańców do dobrych szkół,
- niewystarczająca oferta rekreacyjna dla dzieci i młodzieży,
- niedobór organizacji pomagających w znalezieniu pracy (przekwalifikowanie, szkolenia),
- brak lub mały stopień uczestnictwa mieszkańców w życiu lokalnej społeczności,
- brak dostępu do nowoczesnych technologii (komputer, Internet, instalacje energetyki odnawialnej),
- emigracja z obszary gminy młodych i dobrze wykształconych osób,
- inne.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Pomoc społeczna

W ramach analizy obliczono wskaźniki odnoszące się do liczby osób korzystających z pomocy społecznej, zamieszkujących w poszczególnych miejscowościach gminy. Biorąc pod uwagę dane przedstawione w tabeli 10 można stwierdzić, że najgorzej sytuacja przedstawia się w przypadku miejscowości Iwanówka, Krasne i Frącki. We wskazanych miejscowościach, a także w pozostałych zaznaczonych kolorem zielonym, wartość wyliczonego wskaźnika przekracza wartość referencyjną dla gminy, która kształtuje się na poziomie 10,75.

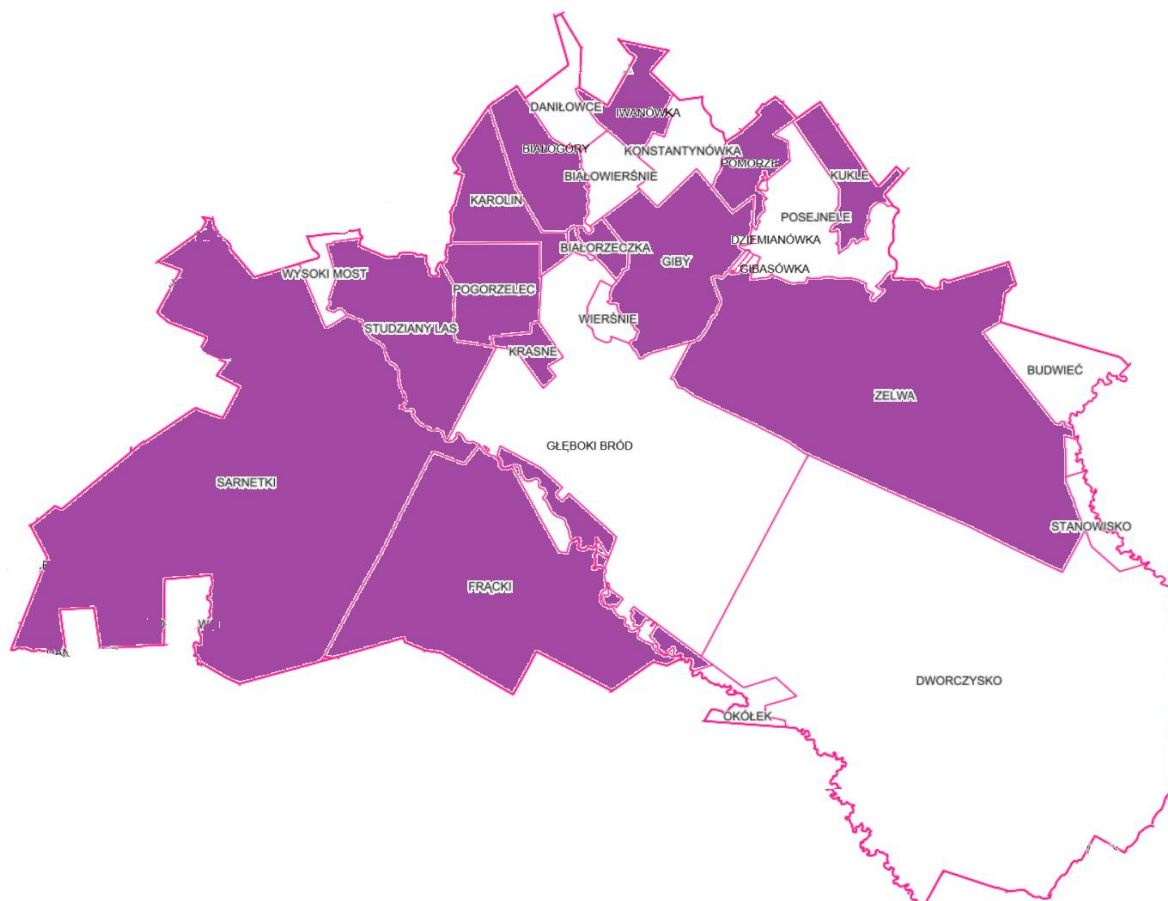
Tabela 11. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców

L.p.	Miejscowość	Wskaźnik
1	Aleksiejówka	0,00
2	Białogóry	14,74
3	Białorzeczka	10,81
4	Białowierśnie	7,50

L.p.	Miejscowość	Wskaźnik
5	Budwieć	1,67
6	Daniłowce	3,49
7	Dworczysko	3,33
8	Dziemianówka	10,76
9	Frącki	15,83
10	Gibasówka	9,09
11	Giby, Giby II	11,73
12	Głęboki Bród	5,26
13	Gulbin	0,00
14	Iwanówka	26,67
15	Karolin	10,77
16	Konstantynówka	0,00
17	Krasne	17,65
18	Kukle	10,77
19	Lipowo	0,00
20	Okółek	6,94
21	Pogorzelec	12,38
22	Pomorze	12,64
23	Posejnele	4,95
24	Sarnetki	13,33
25	Stanowisko	0,00
26	Studziany Las	15,00
27	Tartaczysko	0,00
28	Wierśnie	2,04
29	Wysoki Most	7,69
30	Zelwa	12,92

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Giby

Rysunek 3. Obszary zdegradowane - liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne

Wśród wskaźników związanych z korzystaniem ze środków pomocy społecznej największe wartości – na całym badanym obszarze - przyjmowały wskaźniki, dla których powodem były: ubóstwo, niepełnosprawność i bezrobocie. W związku z tym w ramach dalszej analizy wzięto pod uwagę wskaźniki odnoszące się do wskazanych powodów przyznania świadczeń z pomocy społecznej w odniesieniu do poszczególnych miejscowości gminy.

Ubóstwo

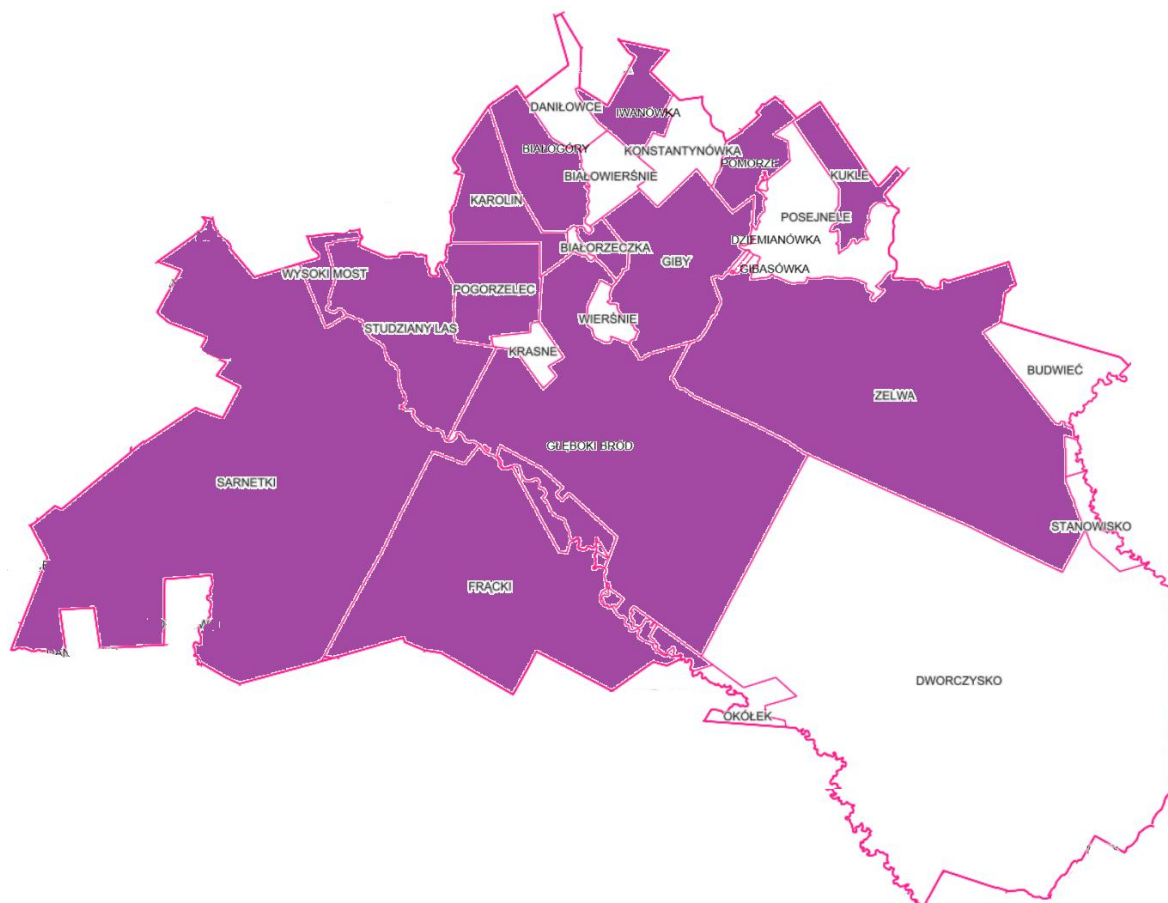
Wsparcie z powodu ubóstwa udzielono łącznie 138 osobom zamieszkującym Gminę Giby. W miejscowościach zaznaczonych w tabeli 12 kolorem zielonym wartość wyliczonego wskaźnika przekracza wartość referencyjną dla gminy (lub jest z nim równa), która kształtuje się na poziomie 5,60, a więc te obszary stanowią teren zdegradowany.

Tabela 12. Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców

Miejscowość	Wskaźnik
Aleksiejówka	0,00
Białogóry	7,37
Białorzeczka	8,11
Białowierśnie	3,75
Budwieć	0,00
Daniłowce	3,49
Dworczysko	0,00
Dziemianówka	5,61
Frącki	7,91
Gibasówka	0,00
Giby, Giby II	6,30
Głęboki Bród	5,63
Gulbin	0,00
Iwanówka	8,89
Karolin	6,72
Konstantynówka	0,00
Krasne	11,76
Kukle	5,94
Lipowo	0,00
Okółek	4,17
Pogorzelec	6,67
Pomorze	5,75
Posejnele	3,96
Sarnetki	10,00
Stanowisko	0,00
Studziany Las	6,25
Tartaczysko	0,00
Wierśnie	0,00
Wysoki Most	7,69
Zelwa	5,62

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Giby

Rysunek 4. Obszary zdegradowane - liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne

Niepełnosprawność

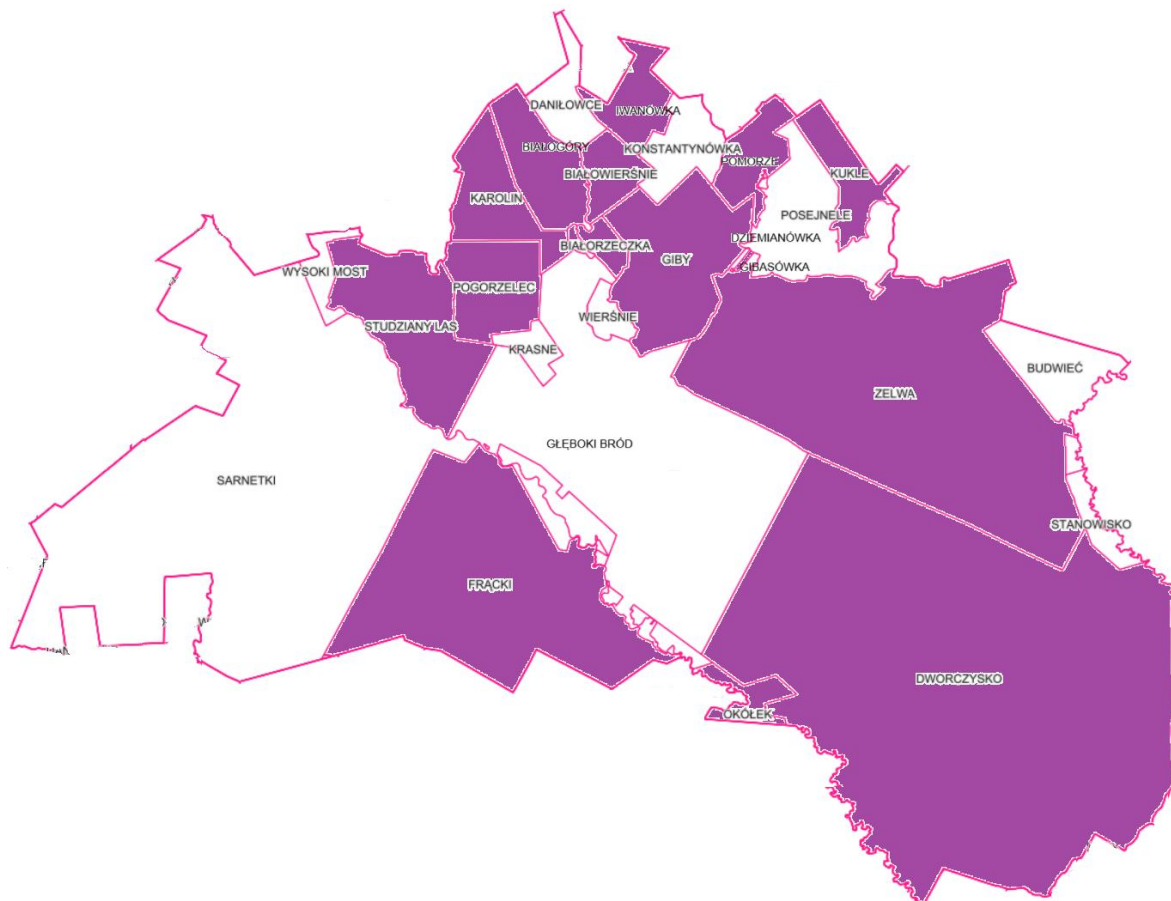
Niepełnosprawność jest to długotrwały stan, w którym występują pewne ograniczenia w prawidłowym funkcjonowaniu. Ograniczenia te spowodowane są na skutek obniżenia sprawności funkcji fizycznych lub psychicznych. Niepełnosprawność jest jednym z najważniejszych problemów współczesnego świata i stanowi także istotną przyczynę przyznawania świadczeń z pomocy społecznej na terenie Gminy Giby. W tabeli 13 zaprezentowano wartość wskaźnika liczby osób korzystających ze wsparcia z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców. We wskazanych miejscowościach (zaznaczonych kolorem zielonym) wartość wyliczonego wskaźnika przekracza wartość referencyjną dla gminy, która kształtuje się na poziomie 2,17.

Tabela 13. Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców

Miejscowość	Wskaźnik
Aleksiejówka	0,00
Białogóry	3,16
Białorzeczka	2,70
Białowierśnie	3,75
Budwieć	1,67
Daniłowce	0,00
Dworczysko	3,33
Dziemianówka	0,00
Frącki	3,60
Gibasówka	9,09
Giby, Giby II	2,63
Głęboki Bród	0,00
Gulbin	0,00
Iwanówka	11,11
Karolin	2,18
Konstantynówka	0,00
Krasne	0,00
Kukle	2,18
Lipowo	0,00
Okółek	2,78
Pogorzelec	2,38
Pomorze	3,45
Posejnele	0,99
Sarnetki	1,67
Stanowisko	0,00
Studziany Las	2,50
Tartaczysko	0,00
Wierśnie	0,00
Wysoki Most	0,00
Zelwa	2,81

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Giby

Rysunek 5. Obszary zdegradowane - liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne

Bezrobocie

We wskazanych miejscowościach (zaznaczonych kolorem zielonym) wartość wyliczonego wskaźnika przekracza wartość referencyjną dla gminy, która kształtuje się na poziomie 1,03.

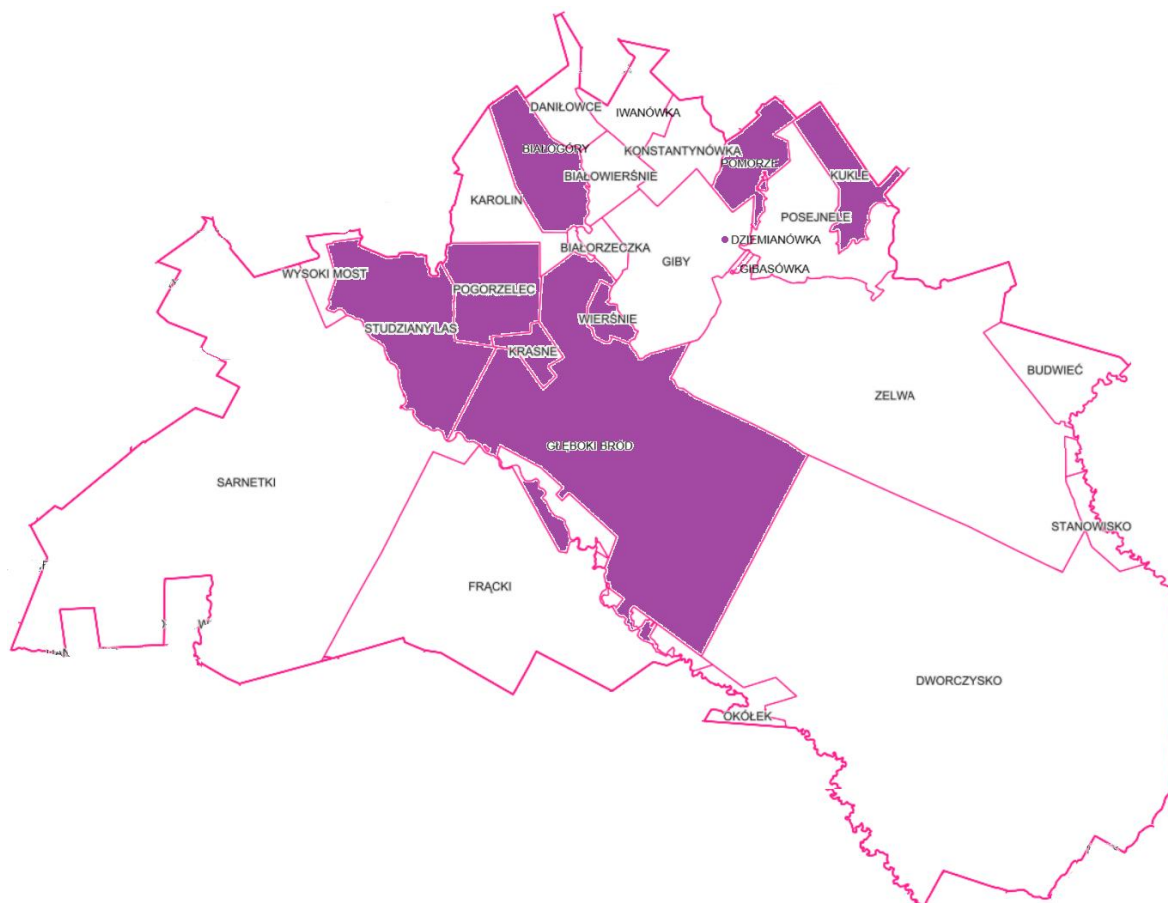
Tabela 14. Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu bezrobocia na 100 mieszkańców

Miejscowość	Wskaźnik
Aleksiejówka	0,00
Białogóry	3,16
Białorzeczka	0,00
Białowierśnie	0,00
Budwieć	0,00
Danilowce	0,00
Dworzyszko	0,00
Dziemianówka	2,02

Miejscowość	Wskaźnik
Frącki	0,72
Gibasówka	0,00
Giby, Giby II	0,88
Głębokki Bród	1,04
Gulbin	0,00
Iwanówka	0,00
Karolin	0,00
Konstantynówka	0,00
Krasne	5,88
Kukle	1,04
Lipowo	0,00
Okółek	0,00
Pogorzelec	1,90
Pomorze	1,15
Posejnele	0,00
Sarnetki	0,83
Stanowisko	0,00
Studziany Las	5,00
Tartaczysko	0,00
Wierśnie	2,04
Wysoki Most	0,00
Zelwa	1,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Giby

Rysunek 6. Obszary zdegradowane - liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu bezrobocia na 100 mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne

Aktywność społeczności lokalnej

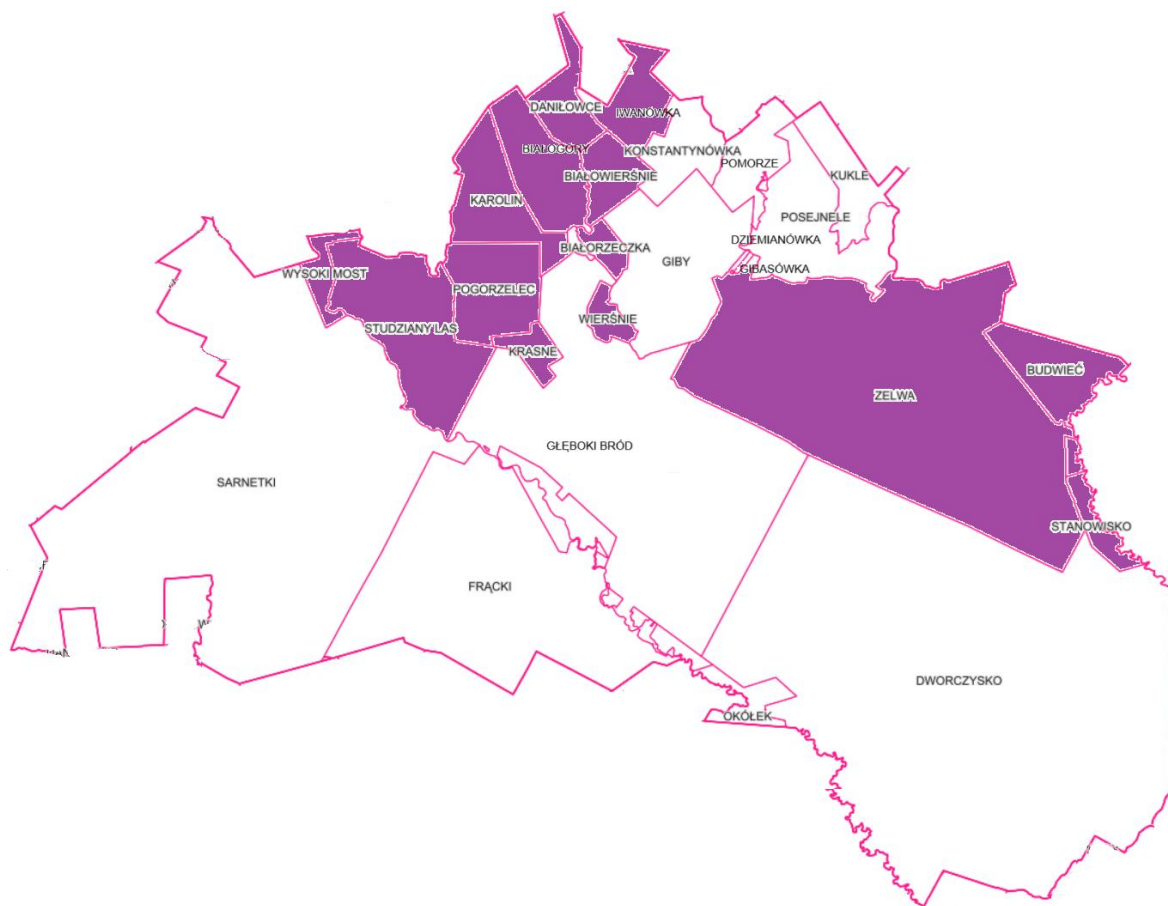
Jednym z przejawów aktywności mieszkańców jest ich udział w wyborach. W wyborach do europarlamentu, które odbyły się 9.06.2024 r. najniższą frekwencję odnotowano w 2 okręgu wyborczym obejmującym: Karolin, Krasne, Pogorzelec, Studziany Las, Wysoki Most. Średnia frekwencja dla gminy wyniosła 34,49%, a szczegółowe zestawienie wyników dla poszczególnych okręgów zaprezentowano w tabeli 15 (wartość poniżej średniej dla gminy wskazuje na obszar zdegradowany).

Tabela 15. Frekwencja wyborcza w wyborach do europarlamentu

Okręgi	Frekwencja
Okręg 1 – Aleksiejówka, Dziemianówka, Gibasówka, Giby, Pomorze, Kukle, Konstantynówka, Posejnele	37,74%
Okręg 2 – Karolin, Krasne, Pogorzelec, Studziany Las, Wysoki Most	29,25%
Okręg 3 – Dworczyско, Frańki, Głęboki Bród, Gulbin, Lipowo, Okółek, Sarnetki, Tartaczysko	38,74%
Okręg 4 – Budwieć, Zelwa, Stanowisko	34,23%
Okręg 5 – Białogóry, Białorzeczka, Białowiersnie, Daniłowce, Iwanówka, Wierśnie	26,16%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Giby

Rysunek 7. Obszary zdegradowane - frekwencja wyborcza w wyborach do europarlamentu, 2024 r.

Źródło: Opracowanie własne

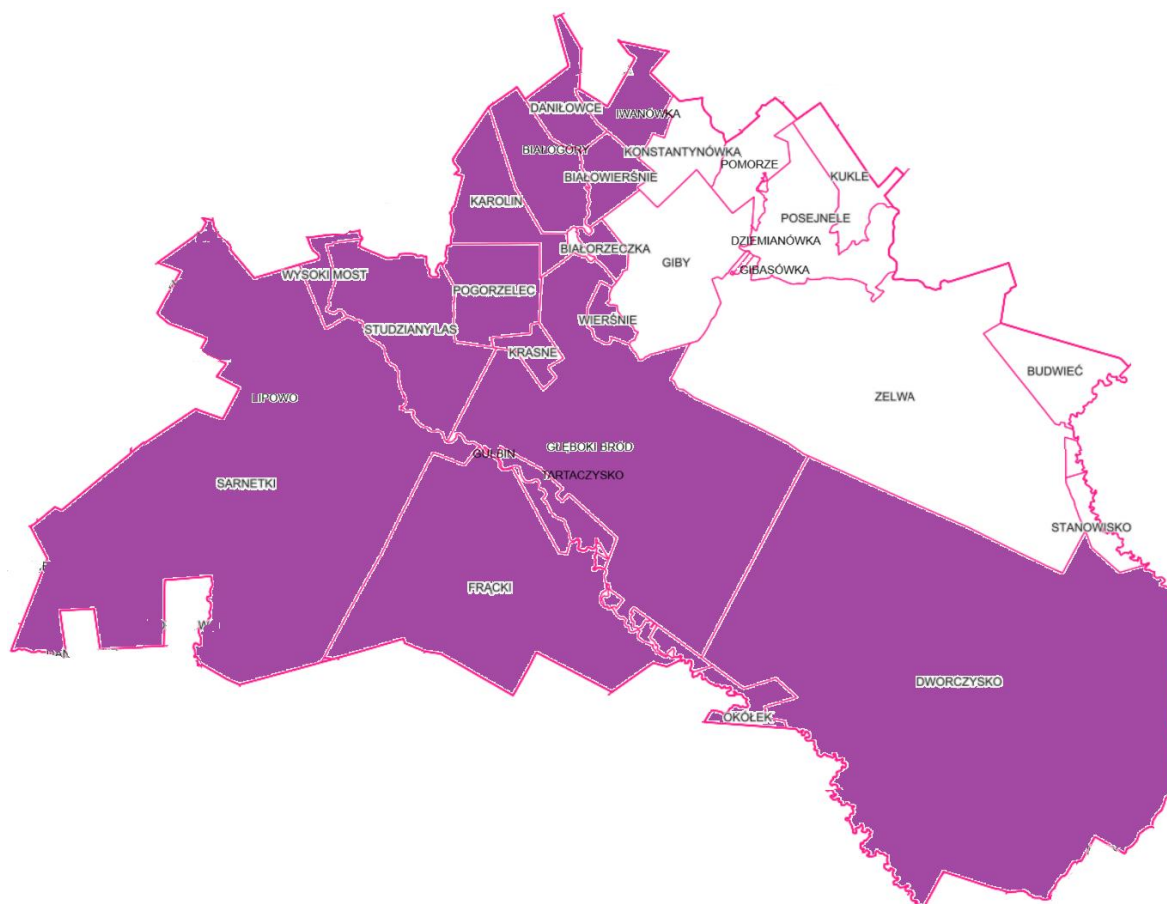
W wyborach samorządowych w 2024 r. średnia frekwencja dla Gminy Giby wyniosła 63,91%, natomiast wartości dla poszczególnych obwodów głosowania przedstawiono w tabeli 16 (wartości poniżej średniej dla gminy wskazują na obszar zdegradowany).

Tabela 16. Frekwencja w wyborach samorządowych w 2024 r.

Okręgi	Frekwencja
Okręg 1 – Aleksiejówka, Dziemianówka, Gibasówka, Giby, Pomorze, Kukle, Konstantynówka, Posejnele	69,72%
Okręg 2 – Karolin, Krasne, Pogorzelec, Stuziany Las, Wysoki Most	59,77%
Okręg 3 – Dworzysko, Frącki, Głęboki Bród, Gulbin, Lipowo, Okółek, Sarnetki, Tartaczysko	58,39%
Okręg 4 – Budwieć, Zelwa, Stanowisko	64,32%
Okręg 5 – Białogóry, Białorzeczka, Białowiersnie, Daniłowce, Iwanówka, Wierśnie	58,21%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Giby

Rysunek 8. Obszary zdegradowane - frekwencja w wyborach samorządowych w 2024 r.

Źródło: Opracowanie własne

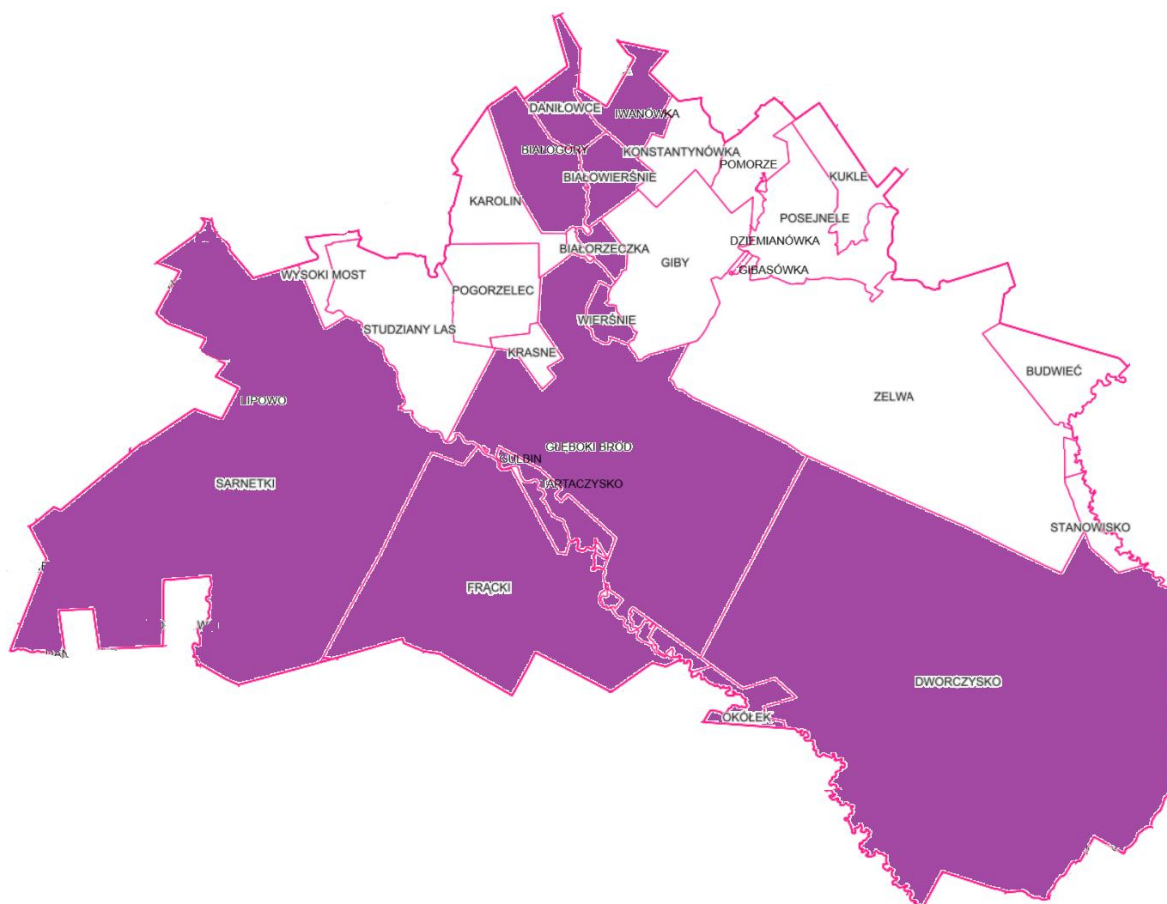
W wyborach parlamentarnych w 2023 r. średnia frekwencja dla Gminy Giby wyniosła 68,46%, natomiast wartości dla poszczególnych obwodów głosowania przedstawiono w tabeli 17 (wartości poniżej średniej dla gminy wskazują na obszar zdegradowany).

Tabela 17. Frekwencja w wyborach parlamentarnych w 2023 r.

Okręgi	Frekwencja
Okręg 1 – Aleksiejówka, Dziemianówka, Gibasówka, Giby, Pomorze, Kukle, Konstantynówka, Posejnele	71,46%
Okręg 2 – Karolin, Krasne, Pogorzelec, Studziany Las, Wysoki Most	71,26%
Okręg 3 – Dworczyско, Frącki, Głęboki Bród, Gulbin, Lipowo, Okółek, Sarnetki, Tartaczysko	65,32%
Okręg 4 – Budwieć, Zelwa, Stanowisko	73,76%
Okręg 5 – Białogóry, Białorzeczka, Białowiersnie, Daniłowce, Iwanówka, Wiersnie	59,09%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Giby

Rysunek 9. Obszary zdegradowane - frekwencja w wyborach parlamentarnych w 2023 r.

Źródło: Opracowanie własne

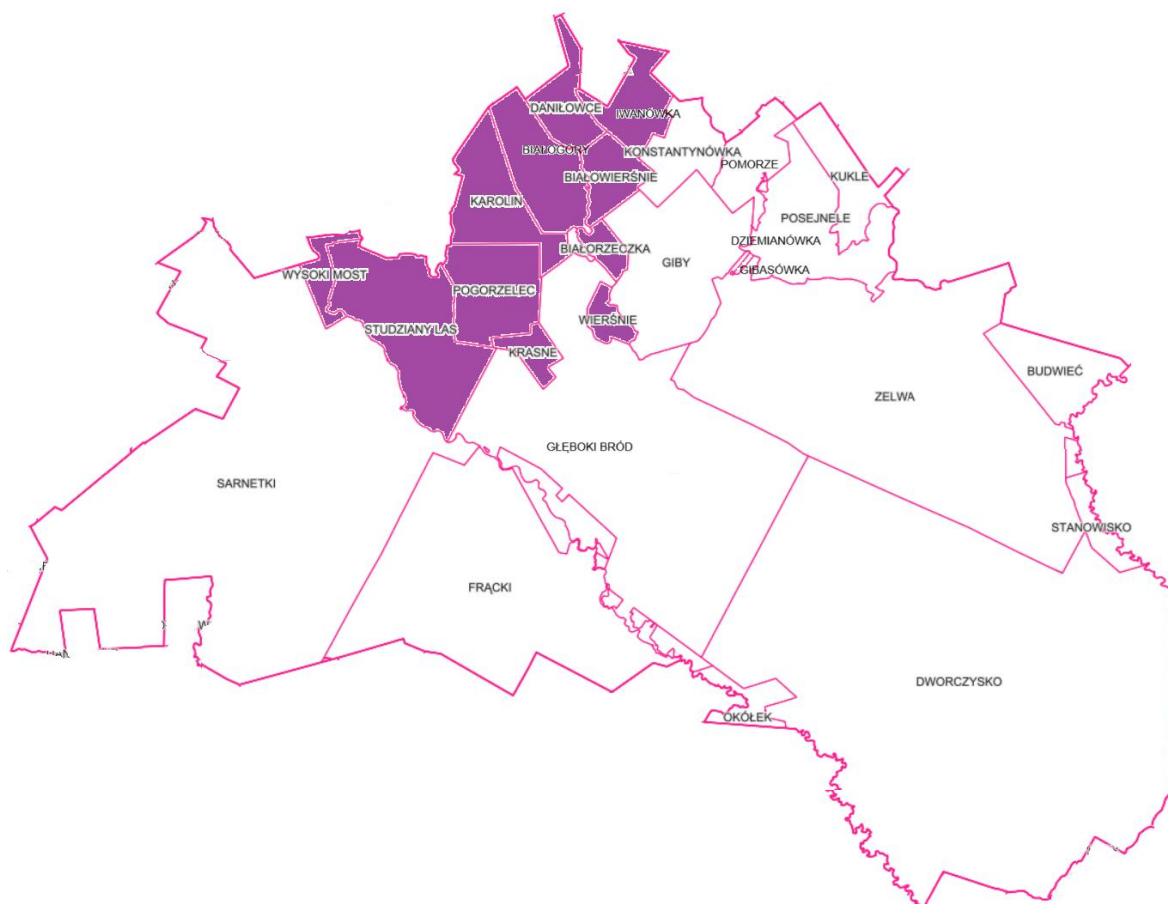
Z kolei w wyborach prezydenckich w 2020 r. średnia frekwencja dla gminy wyniosła: w pierwszej turze 55,73%, w drugiej turze 68,45%, natomiast wartości dla poszczególnych obwodów głosowania przedstawiono w tabeli 18 (wartości poniżej średniej dla gminy wskazują na obszar zdegradowany).

Tabela 18. Frekwencja w wyborach prezydenckich w 2020 r.

Okręgi	Frekwencja I tura	Frekwencja II tura
Okręg 1 – Aleksiejówka, Dziemianówka, Gibasówka, Giby, Pomorze, Kukle, Konstantynówka, Posejnele	57,80%	72,89%
Okręg 2 – Karolin, Krasne, Pogorzelec, Studziany Las, Wysoki Most	55,56%	65,43%
Okręg 3 – Dworczyско, Frącki, Głęboki Bród, Gulbin, Lipowo, Okółek, Sarnetki, Tartaczysko	59,50%	69,54%
Okręg 4 – Budwieć, Zelwa, Stanowisko	60,31%	68,46%
Okręg 5 – Białogóry, Białorzeczka, Białowierśnie, Daniłowce, Iwanówka, Wierśnie	41,39%	56,60%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Giby

Rysunek 10. Obszary zdegradowane - frekwencja w wyborach prezydenckich w 2020 r.

Źródło: Opracowanie własne

Obciążenie demograficzne

W ramach analizy wzięto ponadto pod uwagę wskaźnik obciążenia demograficznego, czyli wskaźnik procentowego udziału mieszkańców w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym zamieszkujących na danym obszarze.

Zgodnie z definicją Głównego Urzędu Statystycznego – wiek poprodukcyjny - jest to przedział wiekowy, w którym człowiek zwykle kończy już pracę zawodową. Zgodnie z najczęściej stosowaną klasyfikacją w wieku poprodukcyjnym znajdują się kobiety w wieku 60 lat i więcej oraz mężczyźni w wieku 65 lat i więcej. Wiek przedprodukcyjny – przedział wiekowy obejmujący osoby, które nie ukończyły 18 lub 15 roku życia w zależności od przyjętej klasyfikacji. Jest to wiek, w którym ludzie zazwyczaj nie podejmują pracy z powodu kształcenia się lub nie mogą być zatrudnione na mocy przepisów kodeksu pracy ze względu na za zbyt niski wiek. W ramach przeprowadzonych analiz jako osoby w wieku produkcyjnym przyjęto mieszkańców w wieku 19-60 lat.

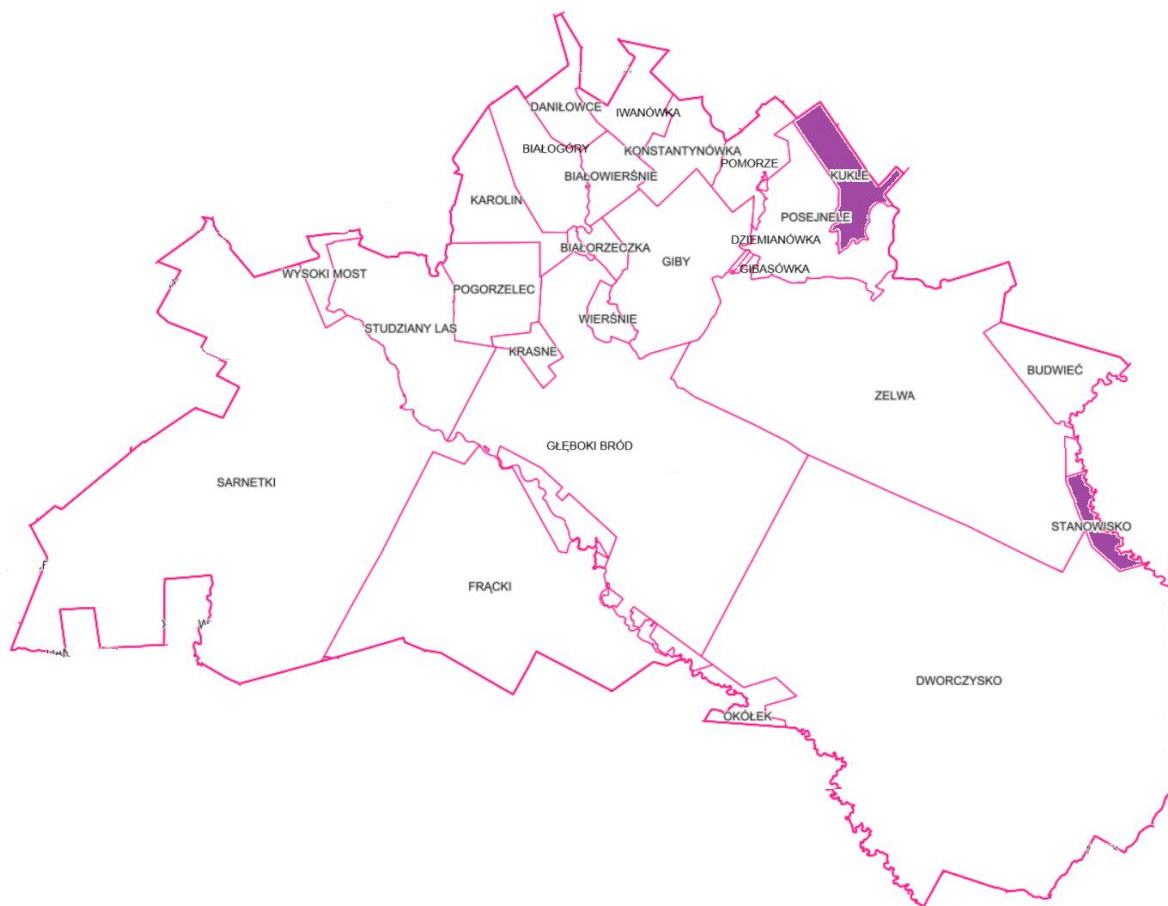
Tabela 19. Stosunek liczby mieszkańców w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym

Miejscowość	Wskaźnik
Aleksiejówka	42,11%
Białogóry	43,08%
Białorzeczka	100,00%
Białowierśnie	61,22%
Budwieć	81,82%
Daniłowce	66,00%
Dworzysko	38,10%
Dziemianówka	53,97%
Frącki	62,35%
Gibasówka	69,23%
Giby, Giby II	68,25%
Głęboki Bród	59,15%
Gulbin	45,45%
Iwanówka	69,23%
Karolin	70,00%
Konstantynówka	56,25%
Krasne	66,67%
Kukle	120,00%
Lipowo	100,00%
Okótek	50,00%
Pogorzelec	73,55%
Pomorze	86,96%
Posejnele	68,33%
Sarnetki	50,00%
Stanowisko	166,67%
Studziany Las	48,15%
Tartaczysko	73,68%
Wierśnie	58,06%
Wysoki Most	85,71%
Zelwa	74,51%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Giby

Średni wskaźnik obciążenia demograficznego dla Gminy Giby wynosi 119,70%, a zatem należy przyjąć, że obszarami zdegradowanymi są obszary o wskaźniku wyższym niż średnia. Jak wynika z powyższego zestawienia, najmniej korzystna sytuacja pod względem obciążenia demograficznego występuje w miejscowości Stanowisko.

Rysunek 11. Obszary zdegradowane - stosunek liczby mieszkańców w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym

Źródło: Opracowanie własne

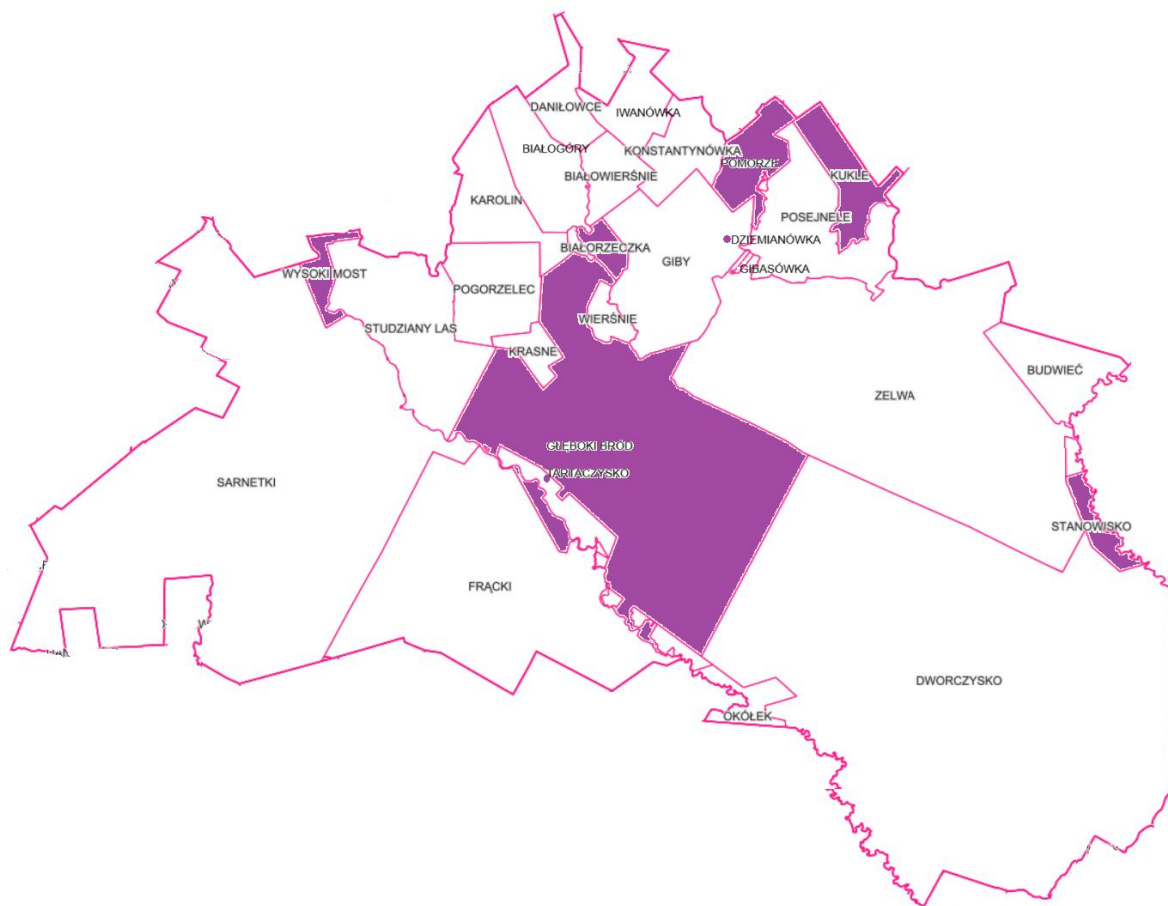
W analizie uwzględniono ponadto wskaźnik liczby osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców. Wskaźnik ten liczony jest jako odsetek liczby osób w wieku poprodukcyjnym (powyżej 60 roku życia/65 roku życia) w ogólnej populacji mieszkańców zamieszkujących daną jednostkę osadniczą. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym świadczy o stopniu starzenia się społeczeństwa. O ile wiek przedprodukcyjny będący również obciążeniem demograficznym jest czynnikiem pozytywnym, o tyle wiek poprodukcyjny jest obciążeniem pozostałej części społeczeństwa i może powodować konieczność realizacji przedsięwzięć zakładających objęcie wsparciem tej grupy mieszkańców. Wartość wskaźnika liczby osób w wieku poprodukcyjnym do ogólnej liczby osób dla Gminy Giby wynosi 33,74%. Tak więc jednostki osadnicze, które posiadają wyższy wskaźnik, należy uznać za starzejące się.

Tabela 20. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców

Miejscowość	Wskaźnik
Aleksiejówka	18,52%
Białogóry	16,13%
Białorzeczka	38,89%
Białowierśnie	20,25%
Budwieć	31,67%
Daniłowce	26,51%
Dworzysko	17,24%
Dziemianówka	33,78%
Frącki	21,01%
Gibasówka	27,27%
Giby, Giby II	26,63%
Głęboki Bród	33,78%
Gulbin	31,25%
Iwanówka	18,18%
Karolin	19,33%
Konstantynówka	16,00%
Krasne	26,67%
Kukle	33,75%
Lipowo	16,67%
Okótek	19,44%
Pogorzelec	25,71%
Pomorze	35,58%
Posejnele	29,70%
Sarnetki	20,83%
Stanowisko	50,00%
Studziany Las	15,00%
Tartaczysko	42,42%
Wierśnie	22,45%
Wysoki Most	46,15%
Zelwa	24,72%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Giby

Rysunek 12. Obszary zdegradowane - liczba osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne

Bezpieczeństwo publiczne

Innym aspektem w sferze społecznej jest bezpieczeństwo publiczne, a także liczba przestępstw i wykroczeń, za które odpowiedzialni są mieszkańcy gminy.

Zgodnie z prawem za przestępstwo uznaje się: czyn człowieka (zarówno działanie, jak i zaniechanie), który jest:

- zabroniony pod groźbą kary przez ustawę obowiązującą w czasie popełnienia czynu;
- bezprawny, czyli wyczerpujący przesłanki określone w przepisach karnych;
- zawiniony, to znaczy, że sprawca działał umyślnie, a więc z zamiarem jego popełnienia, inaczej mówiąc, chciał go popełnić (zamiar bezpośredni) lub dopuszczał możliwość jego popełnienia (zamiar ewentualny) bądź też nieumyślnie, to znaczy kiedy popełnił czyn na skutek niezachowania ostrożności wymaganej w danych okolicznościach, mimo że popełnienie czynu przewidywał lub mógł przewidzieć;
- społecznie szkodliwy w stopniu większym niż znikomy.

Przestępstwa dzielą się na zbrodnie i występki. Zbrodnią jest czyn zagrożony karą co najmniej 3 lat pozbawienia wolności. Występkiem jest natomiast czyn zagrożony karą pozbawienia wolności przekraczającą miesiąc, karą ograniczenia wolności lub karą grzywny powyżej 30 stawek dziennych, to jest kwotą którą ustala sąd, biorąc pod uwagę dochody sprawcy, jego warunki osobiste, rodzinne, stosunki majątkowe i możliwości zarobkowe.

Z kolei wykroczenie to czyn szkodliwy społecznie, nie będący przestępstwem, zagrożony karą aresztu, ograniczenia wolności do jednego miesiąca, grzywną lub nagana.

W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego posłużono się wskaźnikami liczby przestępstw oraz wykroczeń na 1000 mieszkańców. Średnia liczba przestępstw na 1000 mieszkańców na terenie gminy wynosi 10,29, zaś wykroczeń – 21,35. Obszary o wskaźniku wyższym można uznać za zdegradowane pod względem bezpieczeństwa publicznego.

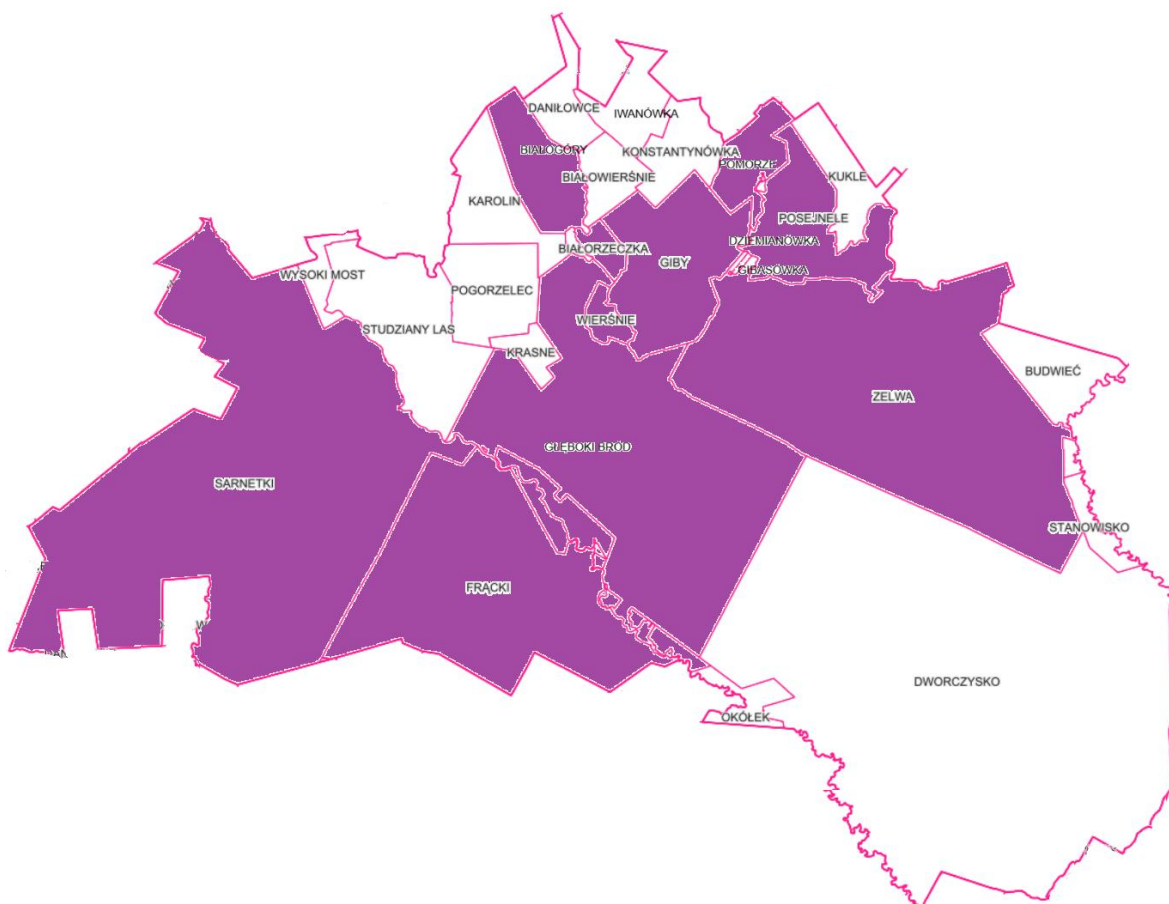
Tabela 21. Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców

Miejscowość	Wskaźnik
Aleksiejówka	0,00
Białogóry	31,58
Białorzeczka	27,03
Białowierśnie	0,00
Budwieć	0,00
Daniłowce	0,00
Dworczysko	0,00
Dziemianówka	10,10
Frącki	28,78
Gibasówka	0,00
Giby, Giby II	12,26
Głęboki Bród	10,77
Gulbin	0,00
Iwanówka	0,00
Karolin	0,00
Konstantynówka	0,00
Krasne	0,00
Kukle	0,00
Lipowo	0,00
Okółek	0,00
Pogorzelec	4,76
Pomorze	22,99

Miejscowość	Wskaźnik
Posejnele	19,80
Sarnetki	10,33
Stanowisko	0,00
Studziany Las	0,00
Tartaczysko	0,00
Wierśnie	61,22
Wysoki Most	0,00
Zelwa	10,30

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Sejnach

Rysunek 13. Obszary zdegradowane - liczba przestępstw na 1000 mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne

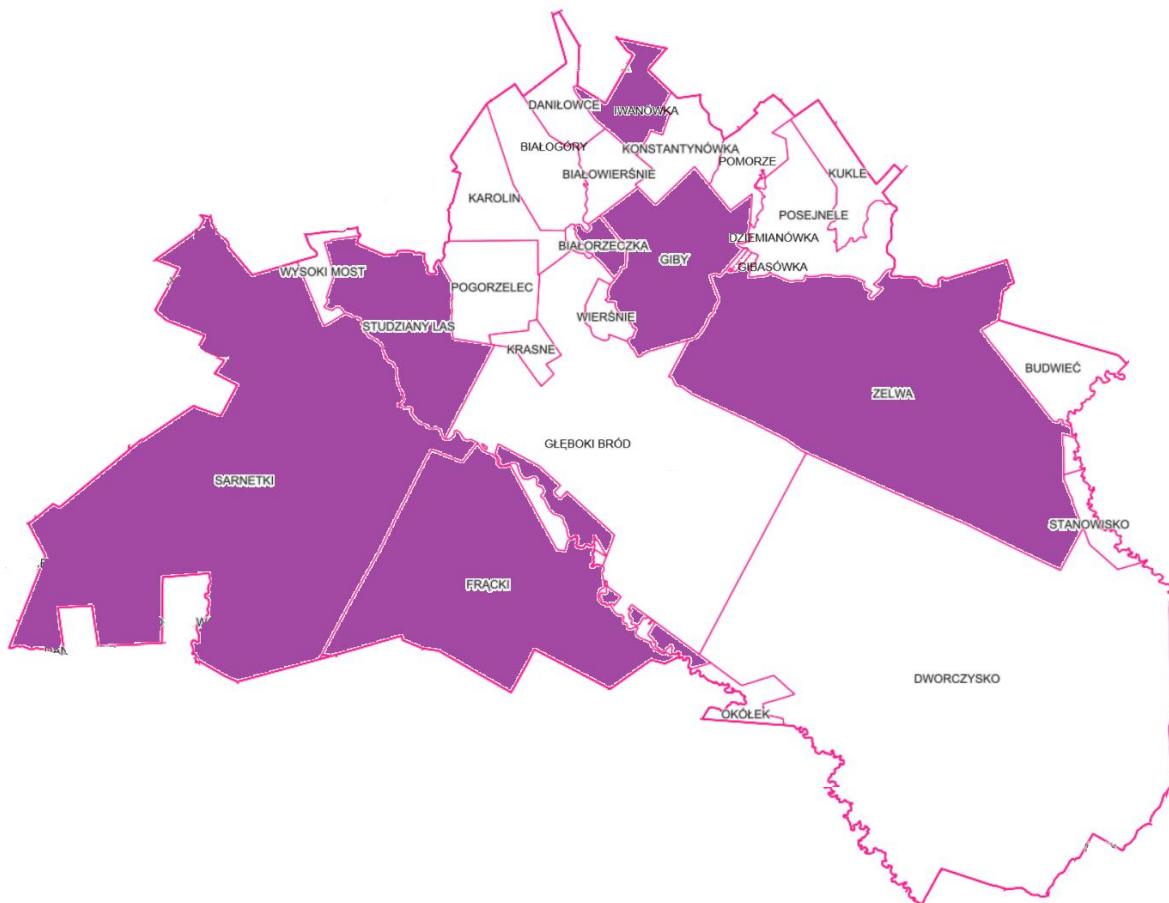
Tabela 22. Liczba wykroczeń na 1000 mieszkańców

Miejscowość	Wskaźnik
Aleksiejówka	0,00
Białogóry	0,00
Białorzeczka	27,03
Białowierśnie	12,50

Miejscowość	Wskaźnik
Budwieć	0,00
Daniłowce	11,63
Dworczysko	0,00
Dziemianówka	30,30
Frącki	136,69
Gibasówka	0,00
Giby, Giby II	36,78
Głębokki Bród	0,00
Gulbin	0,00
Iwanówka	22,22
Karolin	0,00
Konstantynówka	0,00
Krasne	0,00
Kukle	0,00
Lipowo	0,00
Okółek	0,00
Pogorzelec	4,76
Pomorze	0,00
Posejnele	9,90
Sarnetki	21,67
Stanowisko	0,00
Studziany Las	25,00
Tartaczysko	0,00
Wierśnie	20,41
Wysoki Most	0,00
Zelwa	21,36

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Sejnach

Rysunek 14. Obszary zdegradowane - liczba wykroczeń na 1000 mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne

Podsumowanie

Podsumowanie tabelaryczne analizy w sferze społecznej zawarto w tabeli 23 (kolorem zielonym zaznaczono obszar zdegradowany pod kątem danego wskaźnika).

Tabela 23. Podsumowanie analizy w sferze społecznej

L.p.	Nazwa miejscowości	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców	Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców	Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu bezrobocia na 100 mieszkańców	Frekwencja wyborcza w wyborach do europarlamentu 2024 r.	Frekwencja w wyborach samorządowych w 2024 r.	Frekwencja w wyborach prezydenckich w 2020 r.	Frekwencja w wyborach parlamentarnych w 2023 r.
1	Aleksiejówka								
2	Białogóry								
3	Białorzeczka								
4	Białowierśnie								
5	Budwieć								
6	Daniłowce								
7	Dworzysko								
8	Dziemianówka								
9	Frącki								
10	Gibasówka								
11	Giby, Giby II								
12	Głęboki Bród								
13	Gulbin								
14	Iwanówka								
15	Karolin								
16	Konstantynówka								
17	Krasne								
18	Kukle								
19	Lipowo								
20	Okółek								
21	Pogorzelec								
22	Pomorze								
23	Posejnele								
24	Sarnetki								
25	Stanowisko								
26	Studziany Las								

L.p.	Nazwa miejscowości	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców	Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców	Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu bezrobocia na 100 mieszkańców	Frekwencja wyborcza w wyborach do europarlamentu 2024 r.	Frekwencja w wyborach samorządowych w 2024 r.	Frekwencja w wyborach prezydenckich w 2020 r.	Frekwencja w wyborach parlamentarnych w 2023 r.
27	Tartaczysko								
28	Wierśnie								
29	Wysoki Most								
30	Zelwa								

L.p.	Nazwa miejscowości	Stosunek liczby mieszkańców w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców	Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	Liczba wykroczeń na 1000 mieszkańców
1	Aleksiejówka				
2	Białogóry				
3	Białorzeczka				
4	Białowierśnie				
5	Budwieć				
6	Daniłowce				
7	Dworczysko				
8	Dziemianówka				
9	Frącki				
10	Gibasówka				
11	Giby, Giby II				
12	Głęboki Bród				
13	Gulbin				
14	Iwanówka				
15	Karolin				
16	Konstantynówka				
17	Krasne				
18	Kukle				

L.p.	Nazwa miejscowości	Stosunek liczby mieszkańców w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców	Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	Liczba wykroczeń na 1000 mieszkańców
19	Lipowo				
20	Okótek				
21	Pogorzelec				
22	Pomorze				
23	Posejnele				
24	Sarnetki				
25	Stanowisko				
26	Studziany Las				
27	Tartaczysko				
28	Wierśnie				
29	Wysoki Most				
30	Zelwa				

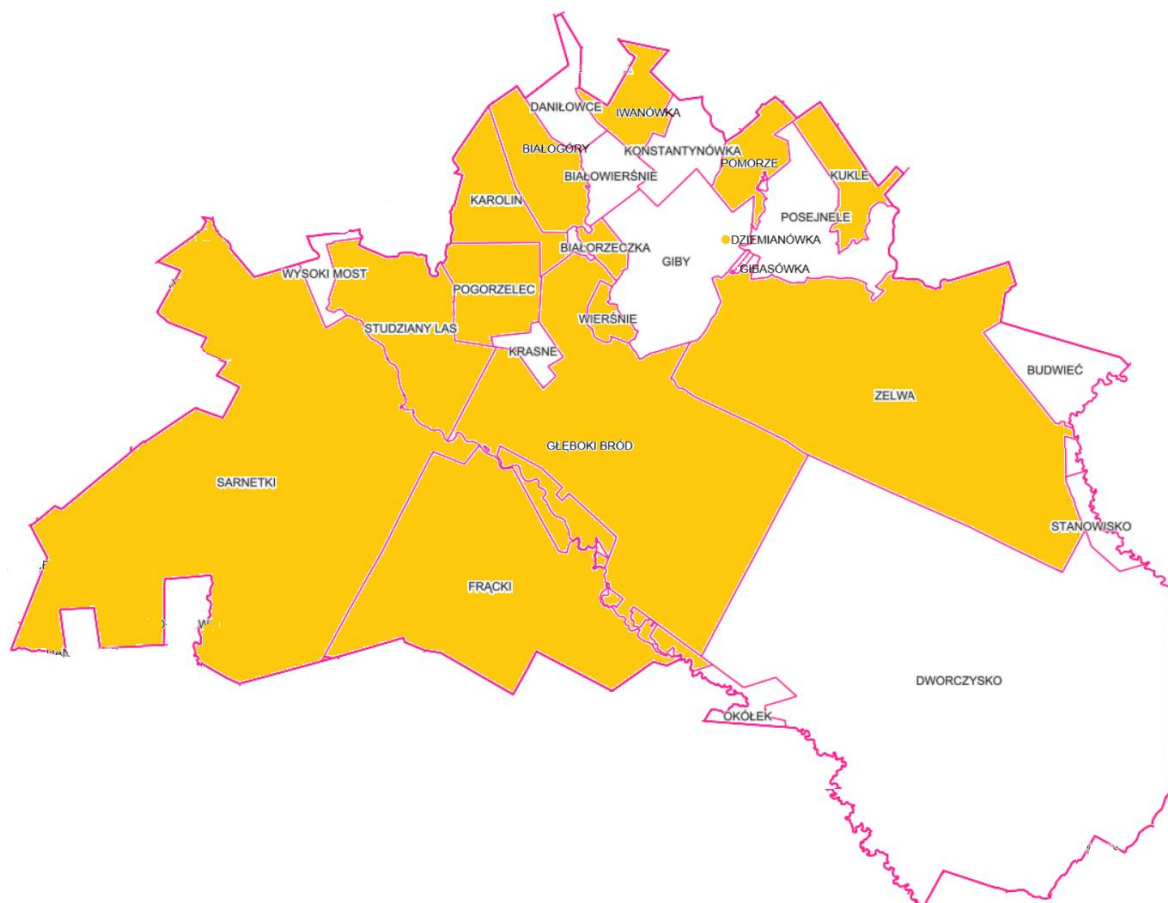
Źródło: Opracowanie własne

Zgodnie z danymi zaprezentowanymi w tabeli 23 określono obszary najbardziej zdegradowane w sferze społecznej (obszary, dla których liczba cech wskazujących na występowanie sytuacji kryzysowej wynosiła co najmniej 6) i zaliczono do nich następujące miejscowości:

Białogóry, Białorzeczka, Dziemianówka, Fraćki, Głębok Bród, Iwanówka, Karolin, Kukle, Pogorzelec, Pomorze, Sarnetki, Studziany Las, Wierśnie, Zelwa

Graficzne określenie obszaru zdegradowanego w sferze społecznej zaprezentowano na rysunku 15.

Rysunek 15. Obszary zdegradowane w sferze społecznej

Źródło: Opracowanie własne

4. WSPÓŁWYSTĘPOWANIE INNYCH NEGATYWNYCH ZJAWISK

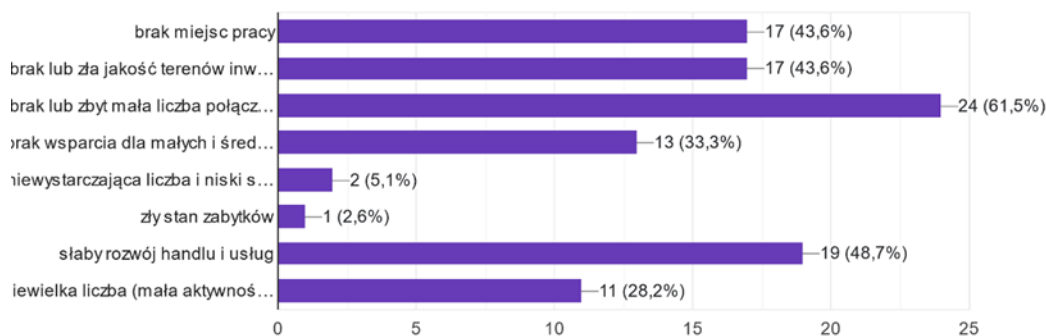
4.1. SFERA GOSPODARCZA

W sferze gospodarczej ankietowani wskazali na następujące problemy:

- brak lub zbyt małą liczbę połączeń komunikacyjnych z innymi ośrodkami (61,5%);
- słaby rozwój handlu i usług (48,7%);
- brak miejsc pracy (43,6%);
- brak lub zła jakość terenów inwestycyjnych (43,6%).

Takie wskazania mieszkańców wynikają z zauważanego przez nich braku dużych zakładów pracy na terenie gminy. Mieszkańcy muszą dojeżdżać do większych miejscowości. Ponadto konieczność dojazdów do pracy często wpływa na decyzje o przeprowadzce do większych miast, co z kolei pogłębia problemy demograficzne obserwowane na terenie gminy.

Wykres 5. Problemy gospodarcze na terenie Gminy Giby

Ankietowani mieli do wyboru opcje:

- brak miejsc pracy,
- brak lub zła jakość terenów inwestycyjnych,
- brak lub zbyt mała liczba połączeń komunikacyjnych z innymi ośrodkami,
- brak wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw,
- niewystarczająca liczba i niski standard mieszkań,
- zły stan zabytków,
- słaby rozwój handlu i usług,
- niewielka liczba (mała aktywność) małych i średnich przedsiębiorstw,
- inne.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Zgodnie ze wskaźnikami uwzględnionym w ustawie o rewitalizacji, sytuacja kryzysowa w danym obszarze może być związana z niskim poziomem przedsiębiorczości na analizowanym terenie. Dobrze rozwinięta sfera działalności gospodarczej jest wypadkową wielu czynników: począwszy od kapitału ludzkiego, przez położenie gminy, na wsparciu władz lokalnych kończąc. Poziom przedsiębiorczości jest mierzony liczbą zarejestrowanych

podmiotów gospodarczych na 1 tysiąc mieszkańców. Wskaźnik przedsiębiorczości dla dużej części miejscowości kształtował się poniżej średniej dla gminy (wskaźnik referencyjny: 52,61).

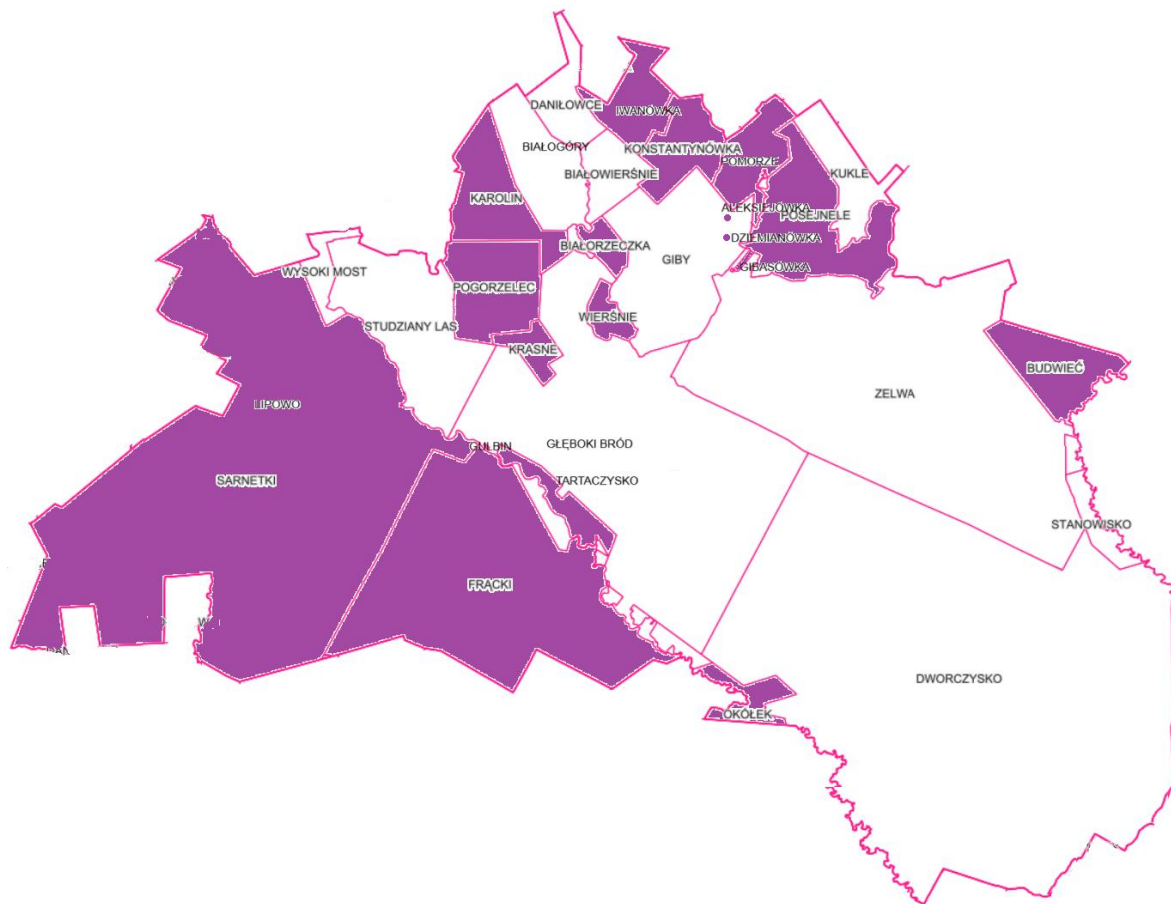
Przy wyliczeniu wskaźnika posłużono się danymi dotyczącymi przedsiębiorców zawartymi w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej.

Tabela 24. Liczba zarejestrowanych podmiotów na 1000 mieszkańców

Miejscowość	Wskaźnik
Aleksiejówka	0,00
Białogóry	73,68
Białorzeczka	27,03
Białowierśnie	87,50
Budwieć	16,67
Daniłowce	69,77
Dworzysko	66,67
Dziemianówka	90,91
Frącki	28,78
Gibasówka	0,00
Giby, Giby II	71,80
Głęboki Bród	61,40
Gulbin	0,00
Iwanówka	0,00
Karolin	50,42
Konstantynówka	0,00
Krasne	0,00
Kukle	102,94
Lipowo	0,00
Okótek	0,00
Pogorzelec	19,05
Pomorze	22,99
Posejnele	49,50
Sarnetki	33,33
Stanowisko	83,33
Studziany Las	112,50
Tartaczysko	29,41
Wierśnie	0,00
Wysoki Most	76,92
Zelwa	67,42

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych CEIDG

Rysunek 16. Obszary zdegradowane - liczba zarejestrowanych podmiotów na 1 000 mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne

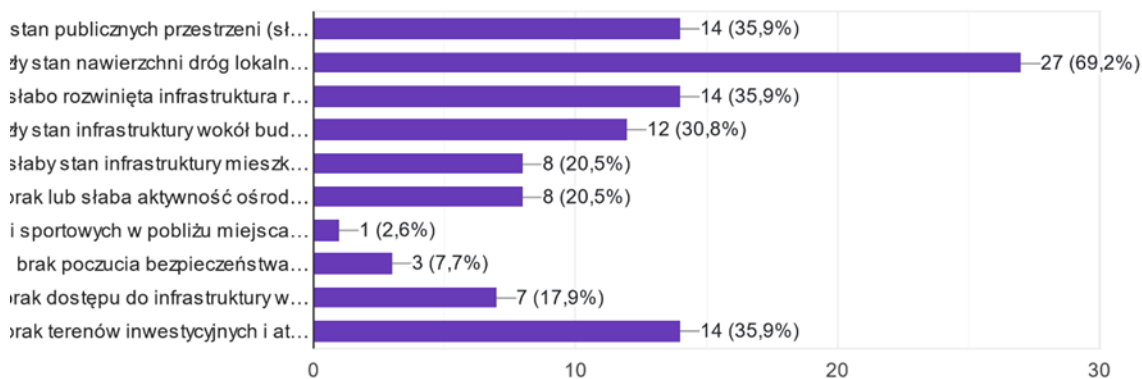
4.2. SFERA PRZESTRZENNO – FUNKCJONALNA

Według zapisów art. 9 ust. 1 pkt 3 ustawy o rewitalizacji, obszar gminy znajduje się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych, a w szczególności „niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych”.

W ramach przeprowadzonego badania ankietowego w sferze przestrzenno – funkcjonalnej respondenci wskazali na: zły stan nawierzchni dróg lokalnych (69,2%), stan publicznych przestrzeni (słaba estetyka otoczenia) (35,9%), słabo rozwiniętą infrastrukturę rekreacyjno –

sportową (35,9%), brak terenów inwestycyjnych i atrakcyjnych miejsc do prowadzenia działalności turystyczno-rekreacyjnej (35,9%).

Wykres 6. Problemy charakteryzujące sferę przestrzenno – funkcjonalną

Ankietowani mieli do wyboru opcje:

- stan publicznych przestrzeni (słaba estetyka otoczenia),
- zły stan nawierzchni dróg lokalnych,
- słabo rozwinięta infrastruktura rekreacyjno – sportowa,
- zły stan infrastruktury wokół budynków mieszkalnych (chodniki, ciągi piesze),
- słaby stan infrastruktury mieszkaniowej,
- brak lub słaba aktywność ośrodków kulturalno-rekreacyjnych,
- brak terenów sportowych w pobliżu miejsca zamieszkania,
- brak poczucia bezpieczeństwa w okolicy zamieszkania,
- brak dostępu do infrastruktury wodno-kanalizacyjnej,
- brak terenów inwestycyjnych i atrakcyjnych miejsc do prowadzenia działalności turystyczno-rekreacyjnej,
- inne.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Na terenie gminy ośrodki kultury znajdują się w miejscowościach: Giby i Pogorzelec. Szkoła podstawowa zlokalizowana jest w miejscowości Giby. Oprócz więc tych dwóch miejscowości obszar gminy jest zagrożony degradacją.

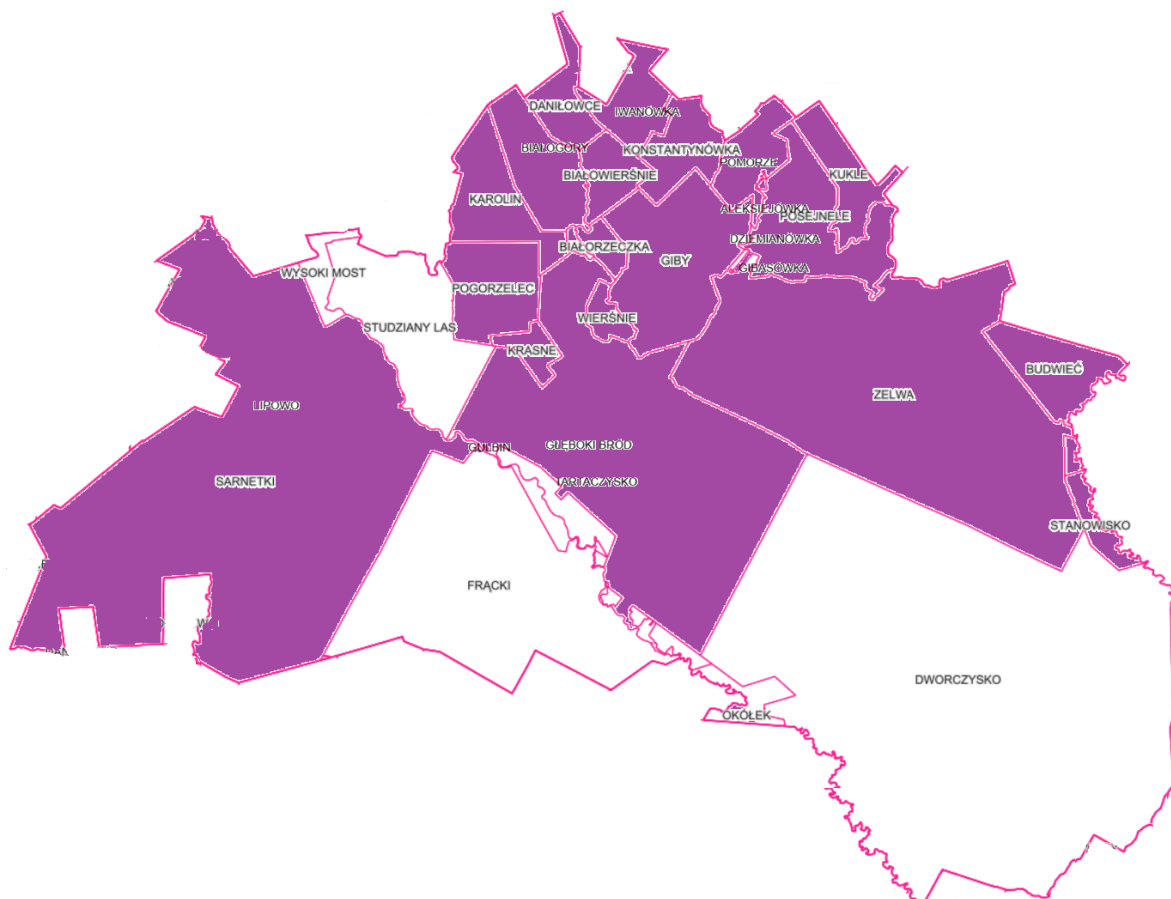
Tabela 25. Wskaźnik długości ścieżek rowerowych (w m) na 100 mieszkańców

Lp.	Miejscowość	Wskaźnik
1	Aleksiejówka	0,00
2	Białogóry	0,00
3	Białorzeczka	0,00
4	Białowierśnie	0,00
5	Budwieć	0,00
6	Daniłowce	0,00
7	Dworzysko	8333,33
8	Dziemianówka	0,00
9	Frącki	2426,47
10	Gibasówka	0,00
11	Giby	0,00
12	Głębokki Bród	0,00

Lp.	Miejscowość	Wskaźnik
13	Gulbin	0,00
14	Iwanówka	0,00
15	Karolin	0,00
16	Konstantynówka	0,00
17	Krasne	0,00
18	Kukle	0,00
19	Lipowo	0,00
20	Okólek	4444,44
21	Pogorzelec	0,00
22	Pomorze	0,00
23	Posejele	0,00
24	Sarnetki	0,00
25	Stanowisko	0,00
26	Studziany Las	5000,00
27	Tartaczysko	9687,50
28	Wierśnie	0,00
29	Wysoki Most	14615,38
30	Zelwa	0,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Giby

Rysunek 17. Obszary zdegradowane - długości ścieżek rowerowych (w m) na 100 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

Analizując sferę przestrzenno – funkcjonalna warto przyjrzeć się negatywnym zjawiskom w przestrzeni gminy. Posługując się danymi z Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa, prowadzonej przez Policję, przeprowadzono badanie dotyczące kilku kluczowych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych w kontekście przestrzeni gminnej. Badania te objęły: grupowanie się małoletnich zagrożonych demoralizacją, spożywanie alkoholu w miejscach niedozwolonych, dzikie wysypiska, nieprawidłowe parkowanie, złą organizację ruchu drogowego oraz przekraczanie dozwolonej prędkości. Średni wskaźnik liczby zjawisk w przeliczeniu na 100 mieszkańców wynosi 0,47 (miejscowości, w których wskaźnik ten jest wyższy zaznaczone na zielono w tabeli poniżej uznaje się zdegradowany).

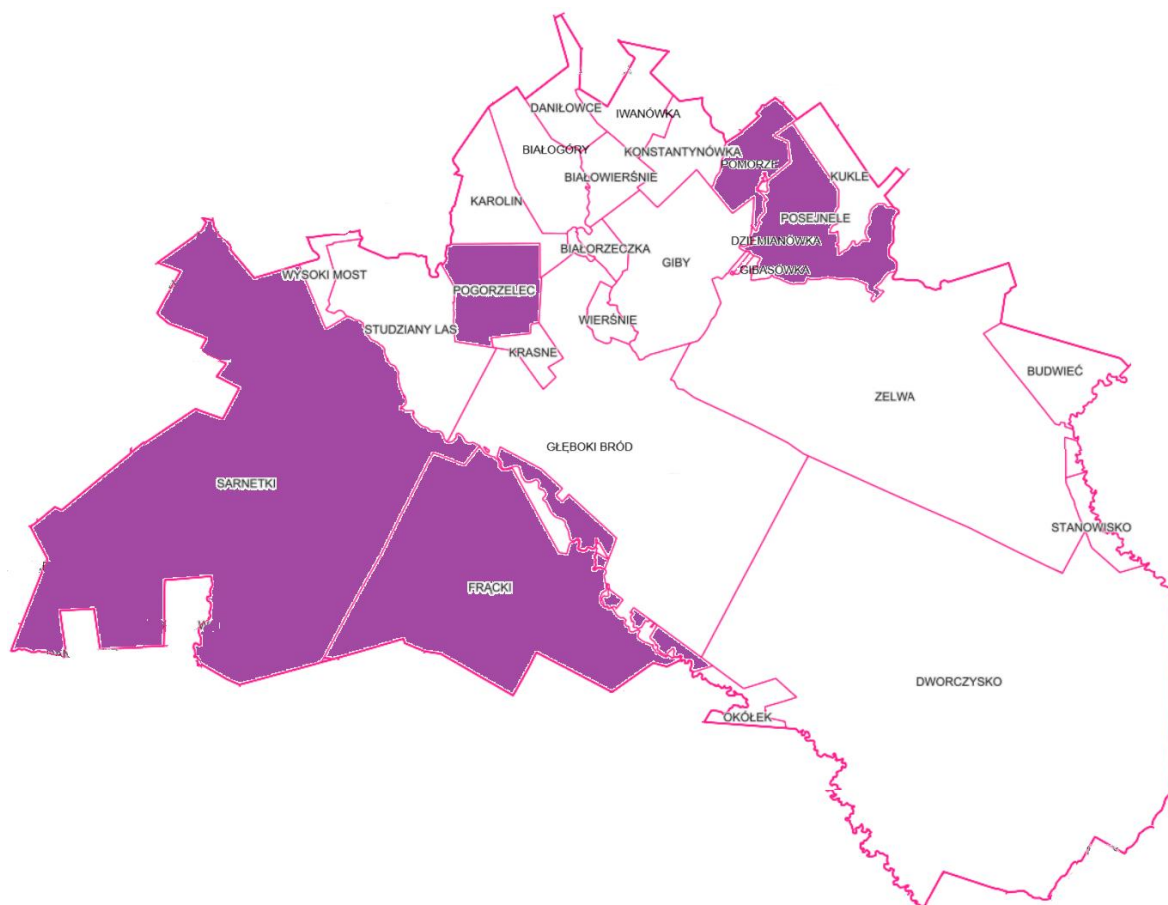
Tabela 26. Wskaźnik liczby negatywnych zjawisk w przeliczeniu na 100 mieszkańców

L.p.	Nazwa miejscowości	Wskaźnik
1	Aleksiejówka	0,00
2	Białogóry	0,00
3	Białorzeczka	0,00
4	Białowierśnie	0,00
5	Budwieć	0,00
6	Daniłowce	0,00
7	Dworzysko	0,00
8	Dziemianówka	0,00
9	Frącki	1,47
10	Gibasówka	0,00
11	Giby, Giby II	0,00
12	Głęboki Bród	0,00
13	Gulbin	0,00
14	Iwanówka	0,00
15	Karolin	0,00
16	Konstantynówka	0,00
17	Krasne	0,00
18	Kukle	0,00
19	Lipowo	0,00
20	Okółek	0,00
21	Pogorzelec	0,96
22	Pomorze	4,71
23	Posejnele	0,99
24	Sarnetki	2,56
25	Stanowisko	0,00
26	Studziany Las	0,00
27	Tartaczysko	0,00
28	Wierśnie	0,00
29	Wysoki Most	0,00

L.p.	Nazwa miejscowości	Wskaźnik
30	Zelwa	0,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa, data dostępu: 17.02.2025 r.

Rysunek 18. Obszary zdegradowane - negatywnych zjawisk w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

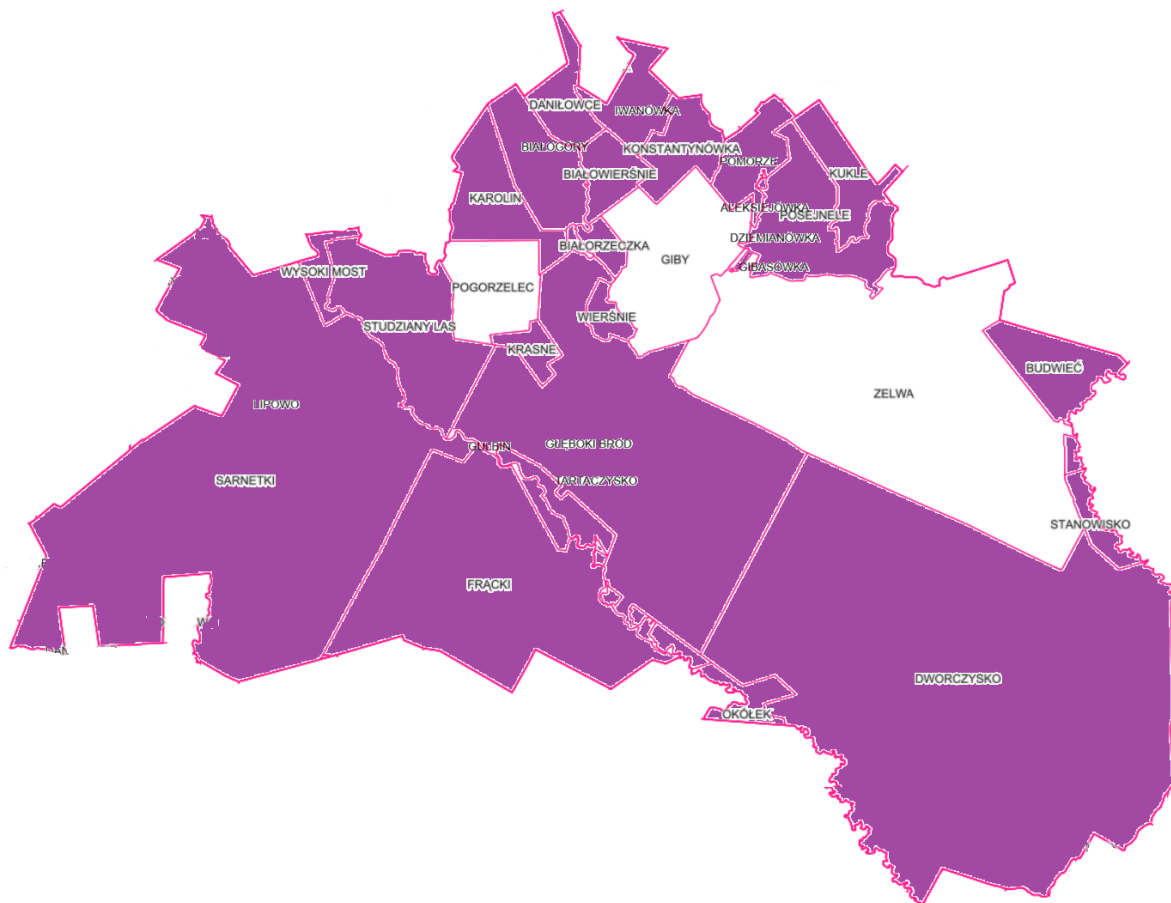
Dla integracji i aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców wszystkich grup wiekowych bardzo ważne jest, by w stosunkowo bliskiej odległości od każdego gospodarstwa domowego znajdowało się miejsce, gdzie organizowane będą działania społeczne (zajęcia kulturalne, rekreacyjne). W ramach analizy wzięto pod uwagę miejsca rekreacji dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych, czyli place zabaw oraz boiska do gier zespołowych, a także siłownie zewnętrzne. W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego zastosowano wskaźnik związany z ilością miejsc rekreacji w przeliczeniu na 100 mieszkańców (wartość referencyjna dla gminy 0,23, na sytuację kryzysową wskazują dane poniżej tej wartości).

Tabela 27. Wskaźnik dostępności do miejsc rekreacji na 100 mieszkańców

L.p.	Nazwa miejscowości	Wskaźnik
1	Aleksiejówka	0,00
2	Białogóry	0,00
3	Białorzeczka	0,00
4	Białowierśnie	0,00
5	Budwieć	0,00
6	Daniłowce	0,00
7	Dworczysko	0,00
8	Dziemianówka	0,00
9	Frącki	0,00
10	Gibasówka	0,00
11	Giby, Giby II	0,54
12	Głęboki Bród	0,00
13	Gulbin	0,00
14	Iwanówka	0,00
15	Karolin	0,00
16	Konstantynówka	0,00
17	Krasne	0,00
18	Kukle	0,00
19	Lipowo	0,00
20	Okótek	0,00
21	Pogorzelec	0,48
22	Pomorze	0,00
23	Posejnele	0,00
24	Sarnetki	0,00
25	Stanowisko	0,00
26	Studziany Las	0,00
27	Tartaczysko	0,00
28	Wierśnie	0,00
29	Wysoki Most	0,00
30	Zelwa	1,14

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Giby

Rysunek 19. Obszary zdegradowane - dostępności do miejsc rekreacji na 100 mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne

Za obszary zdegradowane w sfera przestrzenno – funkcjonalnej uznaje się miejscowości, w których co najmniej 3 wskaźniki zostały zaznaczone na zielono.

Tabela 28. Obszary zdegradowane – sfera przestrzenno - funkcjonalna

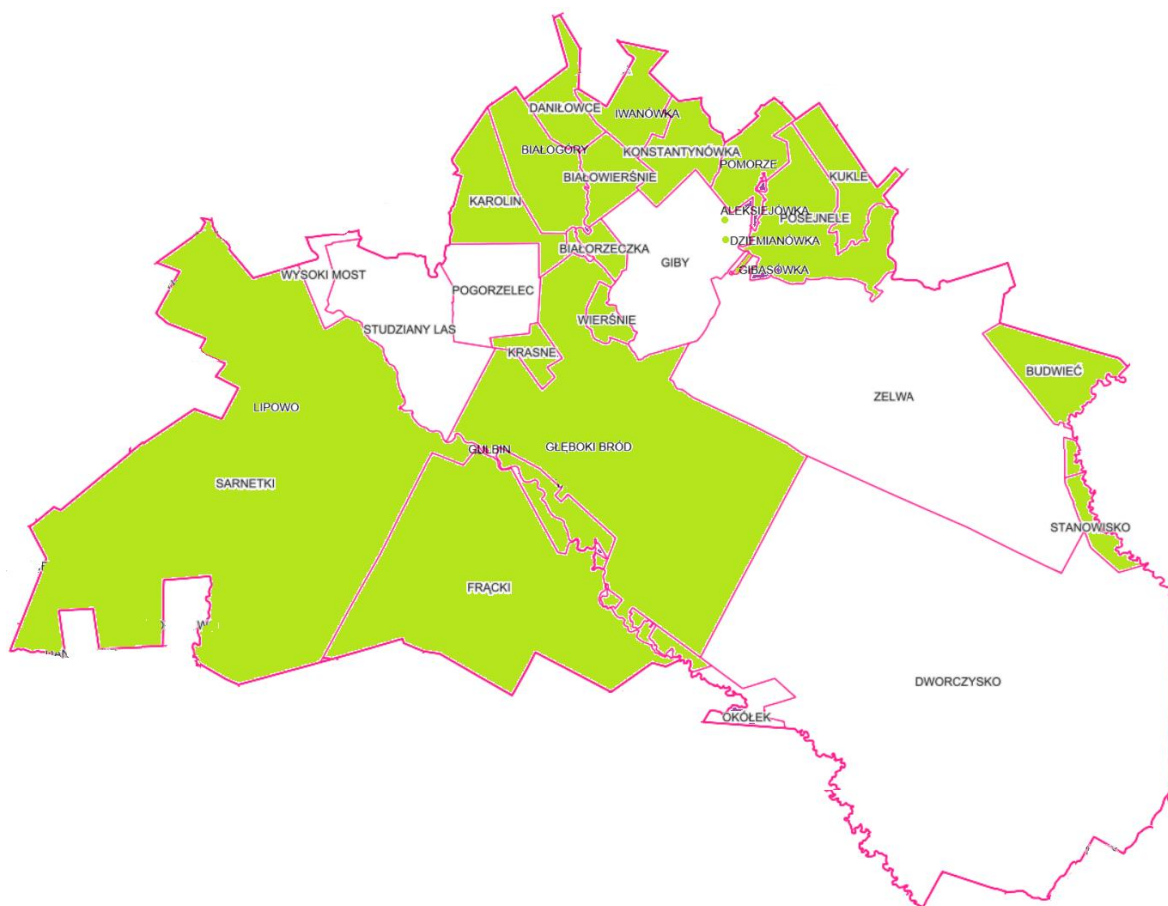
L.p.	Nazwa miejscowości	Brak występowania ośrodków kultury i szkół	Wskaźnik długości ścieżek rowerowych (w m) na 100 mieszkańców	Wskaźnik liczby negatywnych zjawisk w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Wskaźnik dostępności do miejsc rekreacji na 100 mieszkańców
1	Aleksiejówka				
2	Białogóry				
3	Białorzeczka				
4	Białowiersnie				
5	Budwieć				
6	Daniłowce				
7	Dworczyско				

L.p.	Nazwa miejscowości	Brak występowania ośrodków kultury i szkół	Wskaźnik długości ścieżek rowerowych (w m) na 100 mieszkańców	Wskaźnik liczby negatywnych zjawisk w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Wskaźnik dostępności do miejsc rekreacji na 100 mieszkańców
8	Dziemianówka				
9	Frącki				
10	Gibasówka				
11	Giby, Giby II				
12	Głęboki Bród				
13	Gulbin				
14	Iwanówka				
15	Karolin				
16	Konstantynówka				
17	Krasne				
18	Kukle				
19	Lipowo				
20	Okótek				
21	Pogorzelec				
22	Pomorze				
23	Posejnele				
24	Sarnetki				
25	Stanowisko				
26	Studziany Las				
27	Tartaczysko				
28	Wierśnie				
29	Wysoki Most				
30	Zelwa				

Źródło: Opracowanie własne

Miejscowości zdegradowane w sferze przestrzenno – funkcjonalnej to: Aleksiejówka, Białogóry, Białorzeczka, Białowierśnie, Budwieć, Daniłowce, Dziemianówka, Frącki, Gibasówka, Głęboki Bród, Gulbin, Iwanówka, Karolin, Konstantynówka, Krasne, Kukle, Lipowo, Pomorze, Posejnele, Sarnetki, Stanowisko, Wierśnie.

Rysunek 20. Obszary zdegradowane – sfera przestrzenno - funkcjonalna

Źródło: Opracowanie własne

4.3. SFERA TECHNICZNO-ŚRODOWISKOWA

Zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji obszar gminy znajduje się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk środowiskowych, a w szczególności „przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska”.

Diagnoza w zakresie przekroczenia standardów jakości powietrza przeprowadzona została na podstawie corocznego raportu dotyczącego oceny jakości powietrza w województwie podlaskim oraz pięcioletniej oceny jakości powietrza dla województwa podlaskiego.

Zgodnie z Zestawieniem gmin zamieszczonym w „Rocznej ocenie jakości powietrza w województwie podlaskim. Raport wojewódzki za rok 2023” na terenie Gminy Giby występuje przekroczenie w przypadku ozonu (O_3) w celu ochrony roślin, typ normy: poziom celu długoterminowego.

W „Pięcioletniej ocenie jakości powietrza w województwie podlaskim. Raport wojewódzki za lata 2019-2023” wskazano, że na terenie strefy podlaskiej (na której obszarze położona jest Gmina Giby) ze względu na ochronę roślin występuje przekroczenie dotyczące ozonu (dla tego zanieczyszczenia górny próg oszacowania został przekroczony). Ze względu na ochronę zdrowia ludzi w strefie podlaskiej występuje przekroczenie ozonu, pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM2,5 oraz benzo(a)pirenu (zawarty w pyłe zawieszonym PM10).

Nad bezpieczeństwem mieszkańców na terenie gminy czuwają Ochotnicze Staże Pożarne. Dzięki nim potencjalne zagrożenia wynikające ze zmian klimatycznych mogą być szybko złagodzone. W Gminie Giby funkcjonują następujące jednostki OSP:

- Ochotnicza Straż Pożarna Kukle,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Gibach (Dziemianówka),
- Ochotnicza Straż Pożarna w Głębokim Brodzie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Pogorzelcu,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Sarnetkach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Zelwie.

Pozostałe miejscowości uznaje się za zagrożone degradacją.

Gmina Giby posiada Program Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest dla Gminy Giby na lata 2020 – 2032, podczas tworzenia którego została przeprowadzona inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest. W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego zastosowano wskaźnik związany z ilością (w kg) azbestu w przeliczeniu na 100 mieszkańców w danej miejscowości (wartość referencyjna dla gminy 81 061,57, na sytuację kryzysową wskazują dane powyżej tej wartości).

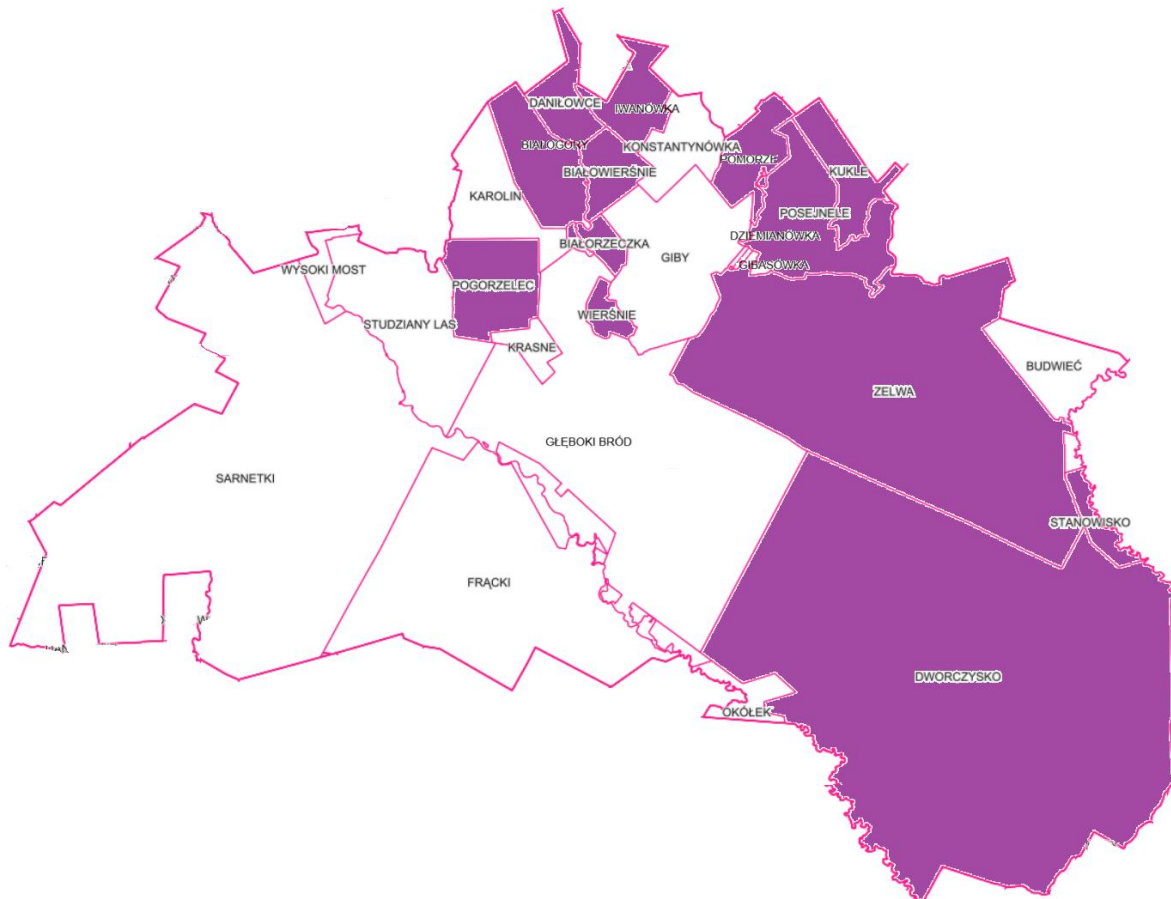
Tabela 29. Wskaźnik występowania azbestu (w kg) w przeliczeniu na 100 mieszkańców

L.p.	Nazwa miejscowości	Wskaźnik
1	Aleksiejówka	0,00
2	Białogóry	97 435,48
3	Białorzeczka	140 142,86
4	Białowierśnie	112 613,92
5	Budwieć	78 109,09
6	Daniłowce	94 587,21
7	Dworczyisko	158 550,00

L.p.	Nazwa miejscowości	Wskaźnik
8	Dziemianówka	0,00
9	Frącki	62 194,85
10	Gibasówka	0,00
11	Giby, Giby II	80 208,41
12	Głęboki Bród	34 699,12
13	Gulbin	0,00
14	Iwanówka	198 633,33
15	Karolin	51 775,42
16	Konstantynówka	71 940,00
17	Krasne	69 176,47
18	Kukle	164 746,15
19	Lipowo	0,00
20	Okółek	18 187,50
21	Pogorzelec	101 992,79
22	Pomorze	83 876,47
23	Posejnele	124 354,46
24	Sarnetki	68 551,28
25	Stanowisko	167 062,50
26	Studziany Las	40 875,00
27	Tartaczysko	0,00
28	Wierśnie	110 937,50
29	Wysoki Most	57 461,54
30	Zelwa	104 811,43

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Programu Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest dla Gminy Giby na lata 2020 – 2032

Rysunek 21. Obszary zdegradowane - występowanie azbestu (w kg) w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne

Na terenie gminy znajdują się budynki komunalne znajdujące się w złym stanie. Są to:

- Remiza Strażacka w Zelwie;
- Remiza Strażacka w Sarnetkach;
- Szkoła Podstawowa w Karolinie.

Istotne miejsce w sferze technicznej na terenie gminy ma istnienie sieci wodociągowej i jej dostępność dla mieszkańców. Na terenie Gminy Giby nie we wszystkich miejscowościach wszyscy mieszkańcy mają do niej dostęp. Uznano je za obszary zdegradowane i zaznaczono na zielono w tabeli 30.

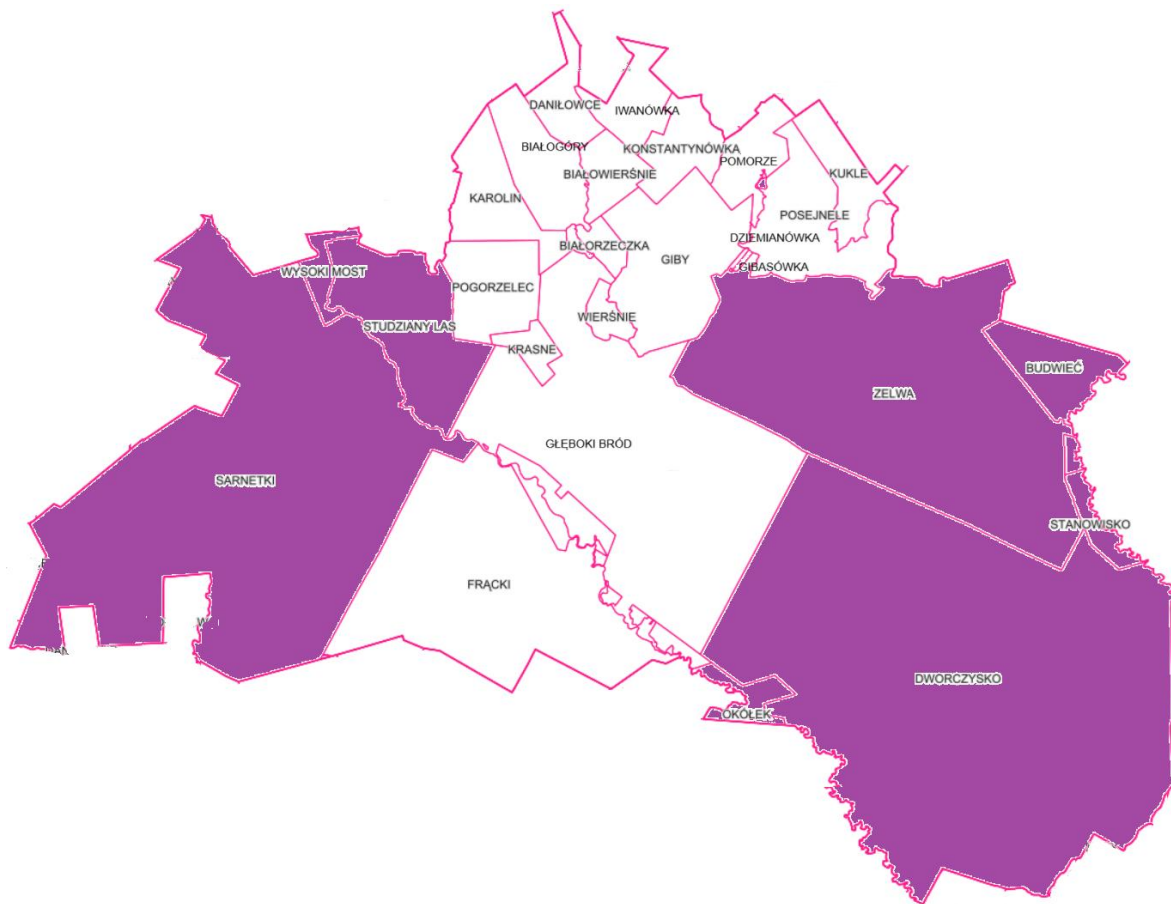
Tabela 30. Występowanie niedoborów w sieci wodociągowej w poszczególnych miejscowościach

L.p.	Nazwa miejscowości	Występowanie niedoboru w sieci wodociągowej
1	Aleksiejówka	nie

L.p.	Nazwa miejscowości	Występowanie niedoboru w sieci wodociągowej
2	Białogóry	nie
3	Białorzeczka	nie
4	Białowierśnie	nie
5	Budwieć	tak
6	Daniłowce	nie
7	Dworzysko	tak
8	Dziemianówka	nie
9	Frącki	nie
10	Gibasówka	nie
11	Giby, Giby II	nie
12	Głęboki Bród	nie
13	Gulbin	nie
14	Iwanówka	nie
15	Karolin	nie
16	Konstantynówka	nie
17	Krasne	nie
18	Kukle	nie
19	Lipowo	nie
20	Okółek	tak
21	Pogorzelec	nie
22	Pomorze	nie
23	Posejnele	nie
24	Sarnetki	tak
25	Stanowisko	tak
26	Studziany Las	tak
27	Tartaczysko	nie
28	Wierśnie	nie
29	Wysoki Most	tak
30	Zelwa	tak

Źródło: dane Urzędu Gminy Giby

Rysunek 22. Obszary zdegradowane – ograniczenia dostępu do sieci wodociągowej

Źródło: Opracowanie własne

Za obszary zdegradowane w sferze techniczno-środowiskowej uznaje się miejscowości, w których co najmniej 3 wskaźniki zostały zaznaczone na zielono.

Tabela 31. Podsumowanie sfery techniczno – środowiskowej

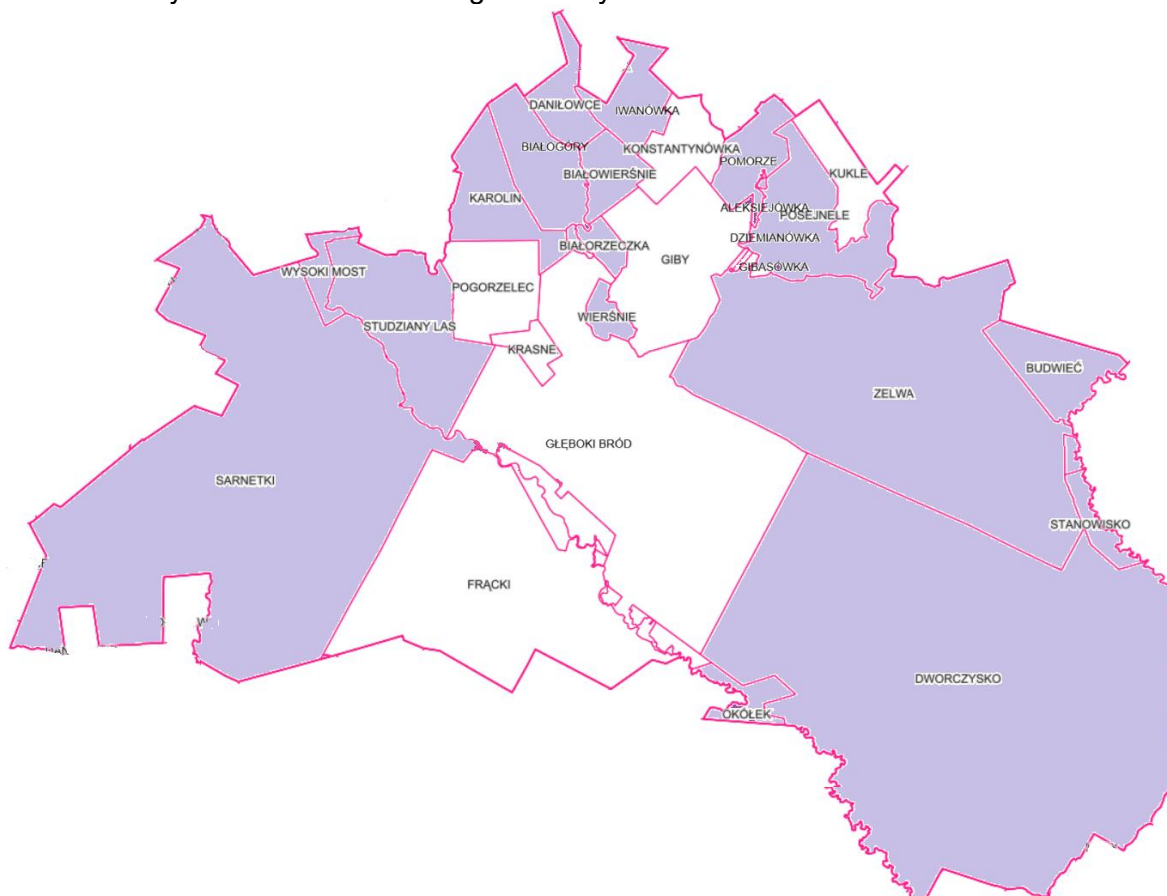
L.p.	Nazwa miejscowości	Stan powietrza	Występowanie Ochotniczych Straży Pożarnych	Wskaźnik występowania azbestu (w kg) w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Występowanie budynków komunalnych znajdujących się w złym stanie	Występowanie niedoboru w sieci wodociągowej
1	Aleksiejówka					
2	Białogóry					
3	Białorzeczka					
4	Białowierśnie					
5	Budwieć					
6	Daniłowce					
7	Dworczyso					
8	Dziemianówka					
9	Frącki					
10	Gibasówka					
11	Giby, Giby II					
12	Głęboki Bród					
13	Gulbin					
14	Iwanówka					
15	Karolin					
16	Konstantynówka					
17	Krasne					
18	Kukle					
19	Lipowo					
20	Okótek					
21	Pogorzelec					
22	Pomorze					
23	Posejnele					
24	Sarnetki					
25	Stanowisko					

L.p.	Nazwa miejscowości	Stan powietrza	Występowanie Ochotniczych Straży Pożarnych	Wskaźnik występowania azbestu (w kg) w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Występowanie budynków komunalnych znajdujących się w złym stanie	Występowanie niedoboru w sieci wodociągowej
26	Studziany Las					
27	Tartaczysko					
28	Wierśnie					
29	Wysoki Most					
30	Zelwa					

Źródło: Opracowanie własne

Do obszarów zdegradowanych w sferze techniczno – środowiskowej należą: Białogóry, Białorzeczka, Białowierśnie, Budwieć, Daniłowce, Dworzysko, Iwanówka, Karolin, Okółek, Pomorze, Posejnele, Sarnetki, Stanowisko, Studziany Las, Wierśnie, Wysoki Most, Zelwa.

Rysunek 23. Obszar zdegradowany – sfera techniczno – środowiskowa

Źródło: Opracowanie własne

5. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI NA TERENIE GMINY GIBY

Zasięg przestrzenny obszarów zdegradowanych został określony zgodnie z Ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji. Delimitacja obszaru zdegradowanego została przeprowadzona na podstawie wyników analizy przyjętych wskaźników, która ujawniła główne problemy i skalę natężenia negatywnych zjawisk na badanych obszarach.

Proces wyznaczenia obszaru wymagającego wsparcia składał się z kilku etapów:

1. wyznaczenie jednostek urbanistycznych, tj. jednostki analityczne (okręgi badawcze) o jednorodnej strukturze i podobnej charakterystyce, dla których możliwe jest pozyskanie

- danych dotyczących zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych;
2. pozyskanie niezbędnych danych statystycznych oraz przeprowadzenie analizy wskaźnikowej. Następnie na podstawie przyjętej metodyki oraz przyjętych mierników dokonanie porównania wskaźników w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, techniczno-środowiskowej;
  3. wyznaczenie obszaru zdegradowanego, tj. obszaru, dla którego w wyniku analizy zdiagnozowano kryzys z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz zidentyfikowano problemy w pozostałych sferach.

Wyznaczenie, opis oraz analizę problemów na obszarze zdegradowanym przeprowadzono na podstawie zestawienia wiarygodnych i mierzalnych danych pozyskanych przede wszystkim z Urzędu Gminy Giby. Prezentacja danych statystycznych Gminy Giby ukazała złożoność i wielowymiarowość omawianych zagadnień i zjawisk. Analiza sfer funkcjonowania gminy i jej mieszkańców odsoniła trudności, z którymi boryka się Gmina Giby. Zidentyfikowane problemy występują w każdej z badanych sfer: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz techniczno-środowiskowej.

Synteza wyników uzyskanych z przeprowadzonej diagnozy oraz badania ankietowego mającego na celu określenie obszaru zdegradowanego na terenie Gminy Giby, doprowadziły do wyodrębnienia terenów, które cechują się największą kumulacją negatywnych zjawisk i problemów. Obszar ten charakteryzuje się nasileniem negatywnych zjawisk w sferze społecznej, a ponadto występuje na nim znaczny stopień zdegradowania we wszystkich pozostałych sferach. Podsumowanie przeprowadzonej diagnozy przedstawiono w tabeli 32.

Tabela 32. Obszary zdegradowane w poszczególnych sferach analizy

L.p.	Nazwa miejscowości	Wskazane przez mieszkańców	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera techniczno-środowiskowa
1	Aleksiejówka					
2	Białogóry					
3	Białorzeczka					
4	Białowierśnie					
5	Budwieć					
6	Daniłowce					
7	Dworczyśko					
8	Dziemianówka					
9	Frącki					
10	Gibasówka					
11	Giby, Giby II					
12	Głęboki Bród					
13	Gulbin					
14	Iwanówka					
15	Karolin					
16	Konstantynówka					
17	Krasne					
18	Kukle					
19	Lipowo					
20	Okótek					
21	Pogorzelec					
22	Pomorze					
23	Posejnele					
24	Sarnetki					
25	Stanowisko					
26	Studziany Las					

L.p.	Nazwa miejscowości	Wskazane przez mieszkańców	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera techniczno-środowiskowa
27	Tartaczysko					
28	Wierśnie					
29	Wysoki Most					
30	Zelwa					

Źródło: Opracowanie własne

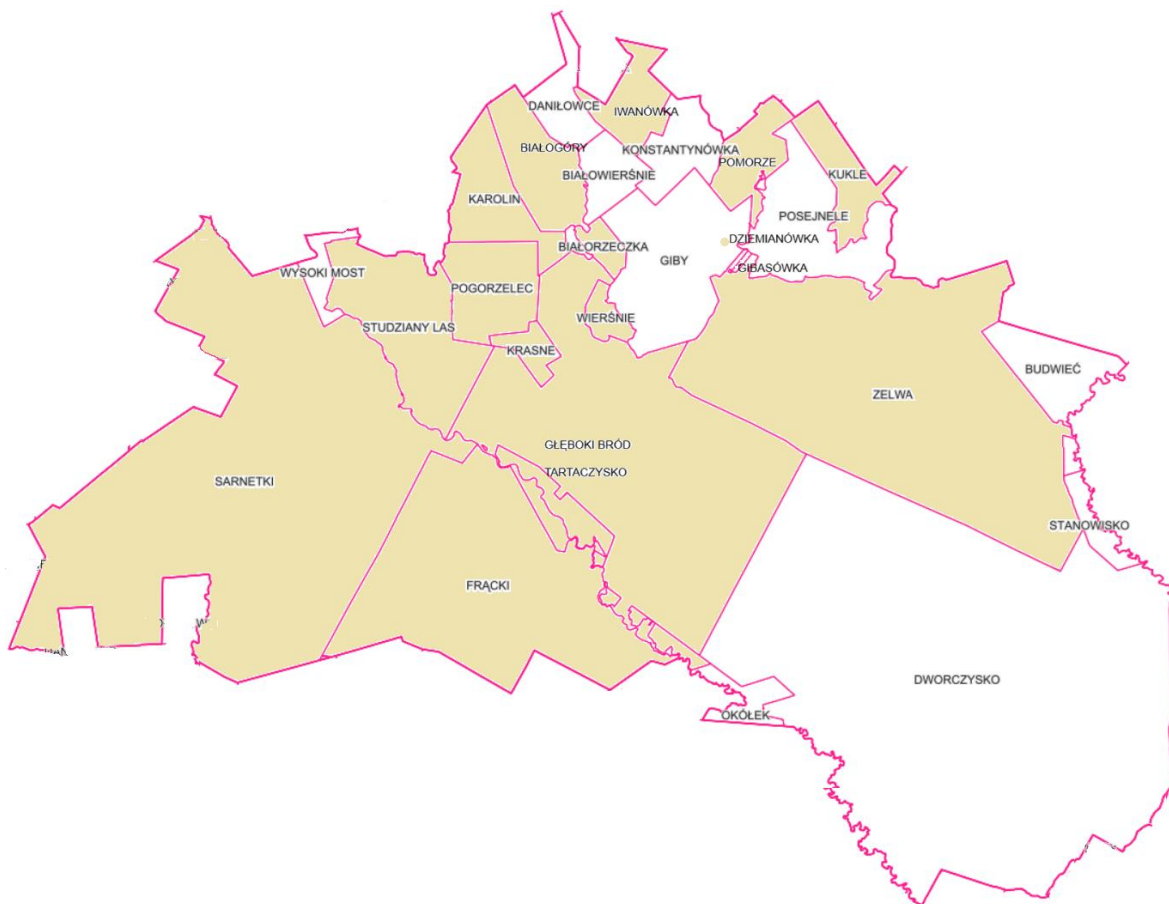
Biorąc pod uwagę opinię mieszkańców oraz analizę terenu gminy w analizowanych strefach określono obszar zdegradowany.

Na obszar zdegradowany na terenie Gminy Giby składają się:

Białogóry, Białorzeczka, Dziemianówka, Fraćki, Głęboki Bród, Iwanówka, Karolin, Krasne, Kukle, Pogorzelec, Pomorze, Sarnetki, Studziany Las, Wierśnie, Zelwa

co zostało zaprezentowane na rysunku 24.

Rysunek 24. Granice obszaru zdegradowanego na obszarze Gminy Giby

Źródło: Opracowanie własne

Następnie, biorąc pod uwagę szczególną koncentrację negatywnych zjawisk i dodatkowo uwzględniając wnioski z konsultacji społecznych oraz istotne znaczenie terenu dla rozwoju gminy, został wyłoniony **obszar rewitalizacji dla Gminy Giby**, obejmujący:

Białogóry – działki: 166/1, 167, 84, 87/11, 87/12, 87/10, 87/9, 87/8, 23/16, 23/14, 87/4, 87/3, 87/1, 91, 92, 94, 87/8, 87/7;

Białorzeczka – działki: 9/1, 31;

Dziemianówka – działki: 748, 693; 752/1, 752/2, 750/2;

Frącki – działki: 87, 826;

Głęboki Bród – działka 30;

Iwanówka – działki: 135, 133, 151, 141, 142;

Karolin – działki: 49, 62, 52, 163, 165, 164/7;

Krasne – działki: 25, 26/3, 27, 28/3, 7/10, 28/2;

Kukle – działki: 131/14, 135, 47/2, 130/4, 130/1;

Pogorzelec – działki: 277/1, 57, 219, 245/2, 261/2;

Pomorze – działki: 182, 183, 69, 114/3, 1100/1, 87/2, 84/2, 227/11;

Sarnetki – działki: 333, 496, 567;

Studziany Las – działki: 229, 244, 77, 86, 73, 91/2, 228, 243, 241, 242; 71/8;

Wierśnie – działki: 30, 31/3, 31/4;

Zelwa – działki: 582/1, 94/2, 94/1, 71, 96/3, 150/1, 108/2, 104/1, 98/3.

Obszar rewitalizacji obejmuje teren o powierzchni ok. 0,45 km² stanowiący 0,87% całej powierzchni gminy. Teren został dokładnie oznaczony na mapie stanowiącej załącznik do przedmiotowej Diagnozy.

Terenie wskazanym jako obszar rewitalizacji nie jest zamieszkaany. W najbliższym sąsiedztwie wskazanego obszaru mieszka ok. 432 mieszkańców tj. 16,47% populacji gminy. To oni najbardziej odczuwają pozytywny wpływ przeprowadzonych działań rewitalizacyjnych.

Na terenach objętych analizą występują liczne zjawiska kryzysowe w sferach funkcjonalno – przestrzennej, środowiskowej, społecznej i ekonomicznej. Wskazując dany obszar jako wymagający rewitalizacji mieszkańcy często wskazywali na zły stan dróg i komunikacji jako jeden z głównych powodów zaznaczenia danej miejscowości.

Zły stan dróg jeszcze wspiera pogłębianie się zauważalnych na terenie wskazanych miejscowości negatywnych zjawisk i utrudniają rozwój. Na obszarze miejscowości, na których wyznaczono teren rewitalizacji zaliczane są: słaby rozwój handlu i usług, słabo

rozwinięta baza turystyczna i rekreacyjno-wypoczynkowa, jak również słabo rozwinięta przedsiębiorczość i brak miejsc pracy oraz brak lub zła jakość terenów inwestycyjnych. Przez mieszkańców zauważany jest również problem związany z zanieczyszczeniem środowiska. Wszystko to sprawia, iż przy braku szybkiej reakcji może nastąpić nieodwracalna degradacja istniejącej substancji gminy i wyraźnego pogorszenia się bytu jego mieszkańców.

Zgodnie z danymi GUS udział procentowy mieszkańców terenu w wieku przedprodukcyjnym od 2020 r. maleje, a osób w wieku poprodukcyjnym od 2018 r. rośnie. Świadczy to o szybkim procesie starzenia się mieszkańców i wzrastania obciążenia ekonomicznego i demograficznego. Prognozowane zmiany liczby oraz struktury ludności wskazują na dalszy systematyczny spadek liczby mieszkańców Gminy Giby.

Ważnymi problemami na terenie miejscowości, na których wyznaczono teren rewitalizacji są: utrudniony dostęp mieszkańców do dobrych szkół, brak lub mały stopień uczestnictwa mieszkańców w życiu lokalnej społeczności. Zły stan infrastruktury ma również wpływ wielkość tych problemów.

Obszar rewitalizacji, charakteryzuje się – oprócz nasilenia na jego obszarze wielu problemów – także znacznym potencjałem, który może się przyczynić do rozwoju całej gminy. Dzięki poprawie stanu wskazanej przestrzeni i jej otoczenia poprawi się nie tylko estetyka miejscowości, ale przede wszystkim ułatwi to poprawę sytuacji mieszkańców, w tym możliwość ich przemieszczania, zmniejszy poziom hałasu co wpłynie pozytywnie na środowisko naturalne. Stworzenie miejsc spotkań i infrastruktury powiększającej atrakcyjność i możliwość korzystania ze szlaków kajakowych będzie miało wpływ na pobudzenie aktywności mieszkańców i skłoni ich do częstszych spotkań i integracji. Będzie miało to również wpływ na atrakcyjność turystyczną terenu.

Analizowany obszar został wskazany jako posiadający największy potencjał także ze względu na zauważalne w ostatnich czasach inicjatywy zgłaszane przez mieszkańców, co może świadczyć o dokonującej się aktywizacji lokalnej społeczności, która dzięki działaniom rewitalizacyjnym może jeszcze przybrać na sile.

Obszar rewitalizacji został wskazany w sposób obiektywny w oparciu o zróżnicowane narzędzia, metody i techniki badawcze. W celu zdiagnozowania problemów dokonano analizy danych zastanych, przeprowadzono również badania ankietowe wśród potencjalnych odbiorców i beneficjentów Gminnego Programu Rewitalizacji. Wyniki przeprowadzonych badań stanowią uzupełnienie wcześniej przeprowadzonej analizy desk research.

Dopełnieniem prowadzonych badań uczyniono analizę wskaźnikową, która pozwoliła zobrazować natężenie i koncentrację zjawisk kryzysowych i wyłonić obszar rewitalizacji.

Na podstawie przeprowadzonych analiz należy stwierdzić, że zasadnym jest prowadzenie działań rewitalizacyjnych na wskazanym obszarze. Diagnoza obszaru stanowiącego o problematycznym charakterze Gminy Giby, pozwoli na dokonanie zmian, które w przyszłości pozwolą ograniczyć bariery rozwojowe gminy.

6. SPIS TABEL, WYKRESÓW I RYSUNKÓW

TABELA 1. ZESTAWIENIE WSKAŹNIKÓW	5
TABELA 2. LICZBA MIESZKAŃCÓW I GOSPODARSTW W POSZCZEGÓLNYCH MIEJSCOWOŚCIACH	8
TABELA 3. POWIERZCHNIA POSZCZEGÓLNYCH MIEJSCOWOŚCI	8
TABELA 4. LICZBA LUDNOŚCI NA TERENIE GMINY GIBY W LATACH 2018 – 2023	10
TABELA 5. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE DZIAŁAJĄCE NA TERENIE GMINY GIBY.....	12
TABELA 6. LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH NA TERENIE GMINY GIBY W LATACH 2018 – 2023	13
TABELA 7. PODMIOTY GOSPODARCZE DZIAŁAJĄCE NA TERENIE GMINY GIBY W LATACH 2018 – 2023	14
TABELA 8. STAN ZAOPATRZENIA W WODĘ NA TERENIE GMINY GIBY.....	16
TABELA 9. LICZBA ZBIORNIKÓW BEZODPŁYWOWYCH ORAZ OCZYSZCZALNI PRZYDOMOWYCH NA TERENIE GMINY GIBY.....	16
TABELA 10. WYKAZ OBIEKTÓW ZABYTKOWYCH ZLOKALIZOWANYCH NA TERENIE GMINY GIBY.....	18
TABELA 11. LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ NA 100 MIESZKAŃCÓW	20
TABELA 12. LICZBA KLIENTÓW POMOCY SPOŁECZNEJ KORZYSTAJĄCYCH ZE WSPARCIA.....	23
TABELA 13. LICZBA KLIENTÓW POMOCY SPOŁECZNEJ KORZYSTAJĄCYCH ZE WSPARCIA.....	25
TABELA 14. LICZBA KLIENTÓW POMOCY SPOŁECZNEJ KORZYSTAJĄCYCH ZE WSPARCIA.....	26
TABELA 15. FREKWENCJA WYBORCZA W WYBORACH DO EUROPARLAMENTU	28
TABELA 16. FREKWENCJA W WYBORACH SAMORZĄDOWYCH W 2024 R.	29
TABELA 17. FREKWENCJA W WYBORACH PARLAMENTARNYCH W 2023 R.....	30
TABELA 18. FREKWENCJA W WYBORACH PREZYDENCKICH W 2020 R.....	31
TABELA 19. STOSUNEK LICZBY MIESZKAŃCÓW W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM DO LICZBY OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM	33
TABELA 20. LICZBA OSÓB W WIEKU POPRODUKCYJNYM W OGÓLNEJ LICZBIE MIESZKAŃCÓW	35
TABELA 21. LICZBA PRZESTĘPSTW NA 1000 MIESZKAŃCÓW.....	37
TABELA 22. LICZBA WYKROCZEŃ NA 1000 MIESZKAŃCÓW.....	38
TABELA 23. PODSUMOWANIE ANALIZY W SFERZE SPOŁECZNEJ	41
TABELA 24. LICZBA ZAREJESTROWANYCH PODMIOTÓW NA 1000 MIESZKAŃCÓW.....	46
TABELA 25. WSKAŹNIK DŁUGOŚCI ŚCIEŻEK ROWEROWYCH (W M) NA 100 MIESZKAŃCÓW	48
TABELA 26. WSKAŹNIK LICZBY NEGATYWNYCH ZJAWISK W PRZELICZENIU NA 100 MIESZKAŃCÓW	50
TABELA 27. WSKAŹNIK DOSTĘPNOŚCI DO MIEJSC REKREACJI NA 100 MIESZKAŃCÓW	52
TABELA 28. OBSZARY ZDEGRADOWANE – SFERA PRZESTRZENNO - FUNKCJONALNA	53
TABELA 29. WSKAŹNIK WYSTĘPOWANIA AZBESTU (W KG) W PRZELICZENIU NA 100 MIESZKAŃCÓW	56

TABELA 30. WYSTĘPOWANIE NIEDOBORÓW W SIECI WODOCIĄGOWEJ W POSZCZEGÓLNYCH MIEJSCOWOŚCIACH.....	58
TABELA 31. PODSUMOWANIE SFERY TECHNICZNO – ŚRODOWISKOWEJ	61
TABELA 32. OBSZARY ZDEGRADOWANE W POSZCZEGÓLNYCH SFERACH ANALIZY.....	65
WYKRES 1. LICZBA LUDNOŚCI NA TERENIE GMINY GIBY Z UWZGLĘDNIENIEM PŁCI	11
WYKRES 2. LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH NA TERENIE GMINY GIBY W LATACH 2018 – 2023.....	13
WYKRES 3. LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH NA TERENIE GMINY GIBY W LATACH 2018 – 2023	15
WYKRES 4. PROBLEMY SPOŁECZNE W MIEJSCOWOŚCIACH WSKAZANYCH DO REWITALIZACJI	20
WYKRES 5. PROBLEMY GOSPODARCZE NA TERENIE GMINY GIBY.....	45
WYKRES 6. PROBLEMY CHARAKTERYZUJĄCE SFERĘ PRZESTRZENNO – FUNKCJONALNĄ	48
RYSUNEK 1. POŁOŻENIE GMINY GIBY NA TLE POWIATU SEJNEŃSKIEGO.....	7
RYSUNEK 2. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY GIBY	10
RYSUNEK 3. OBSZARY ZDEGRADOWANE - LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ NA 100 MIESZKAŃCÓW	22
RYSUNEK 4. OBSZARY ZDEGRADOWANE - LICZBA KLIENTÓW POMOCY SPOŁECZNEJ KORZYSTAJĄCYCH ZE WSPARCIA Z POWODU UBÓSTWA NA 100 MIESZKAŃCÓW	24
RYSUNEK 5. OBSZARY ZDEGRADOWANE - LICZBA KLIENTÓW POMOCY SPOŁECZNEJ KORZYSTAJĄCYCH ZE WSPARCIA Z POWODU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI NA 100 MIESZKAŃCÓW	26
RYSUNEK 6. OBSZARY ZDEGRADOWANE - LICZBA KLIENTÓW POMOCY SPOŁECZNEJ KORZYSTAJĄCYCH ZE WSPARCIA Z POWODU BEZROBOCIA NA 100 MIESZKAŃCÓW.....	28
RYSUNEK 7. OBSZARY ZDEGRADOWANE - FREKWENCJA WYBORCZA W WYBORACH DO EUROPARLAMENTU, 2024 R.	29
RYSUNEK 8. OBSZARY ZDEGRADOWANE - FREKWENCJA W WYBORACH SAMORZĄDOWYCH W 2024 R.....	30
RYSUNEK 9. OBSZARY ZDEGRADOWANE - FREKWENCJA W WYBORACH PARLAMENTARNYCH W 2023 R.....	31
RYSUNEK 10. OBSZARY ZDEGRADOWANE - FREKWENCJA W WYBORACH PREZYDENCKICH W 2020 R.....	32
RYSUNEK 11. OBSZARY ZDEGRADOWANE - STOSUNEK LICZBY MIESZKAŃCÓW W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM DO LICZBY OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM	34
RYSUNEK 12. OBSZARY ZDEGRADOWANE - LICZBA OSÓB W WIEKU POPRODUKCYJNYM W OGÓLNEJ LICZBIE MIESZKAŃCÓW.....	36
RYSUNEK 13. OBSZARY ZDEGRADOWANE - LICZBA PRZESTĘPSTW NA 1000 MIESZKAŃCÓW	38
RYSUNEK 14. OBSZARY ZDEGRADOWANE - LICZBA WYKROCZEŃ NA 1000 MIESZKAŃCÓW	40

RYSUNEK 15. OBSZARY ZDEGRADOWANE W SFERZE SPOŁECZNEJ.....	44
RYSUNEK 16. OBSZARY ZDEGRADOWANE - LICZBA ZAREJESTROWANYCH PODMIOTÓW NA 1 000 MIESZKAŃCÓW.....	47
RYSUNEK 17. GRANICE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO NA OBSZARZE GMINY GIBY	67